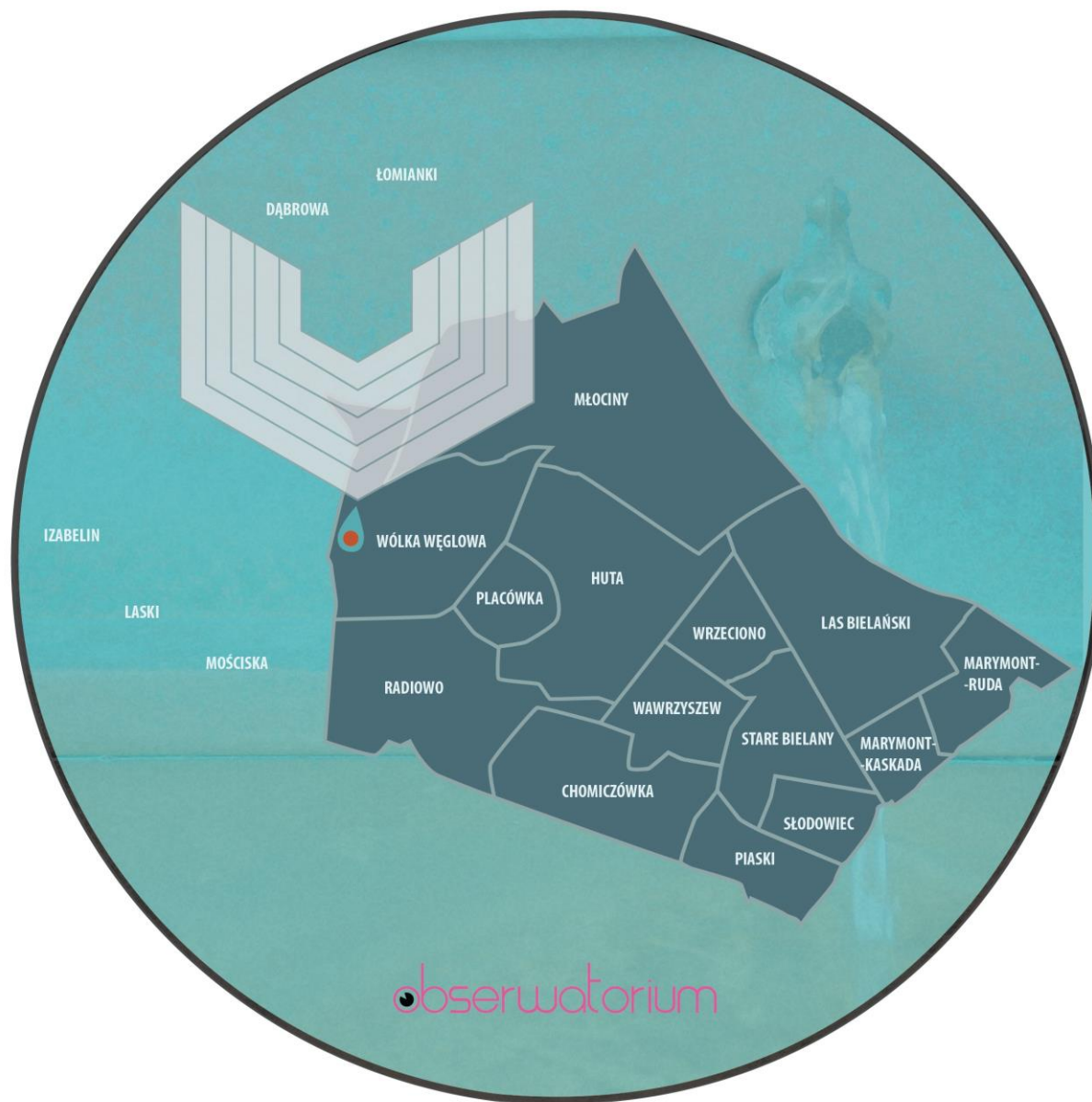
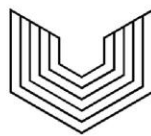

wersja robocza z dnia 21.05.2018 r. - przed korektą językową

Diagnoza potencjału STUDNIA Miejsca Aktywności Lokalnej

**BIELAŃSKI
OŚRODEK
KULTURY**

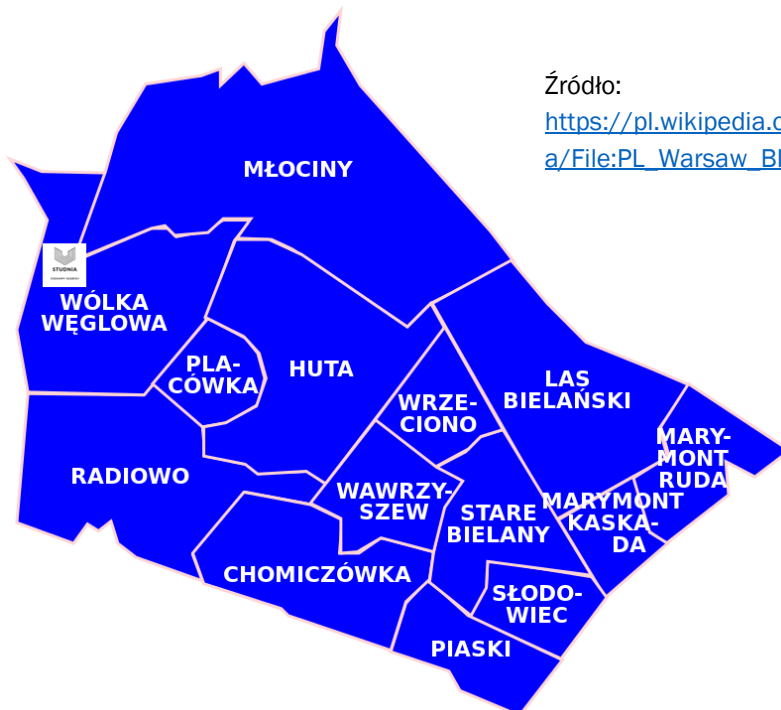
STUDNIA
SIĘGAMY GŁĘBIEJ

WPROWADZENIE – słowo od autora

Szanowni czytelnicy, drodzy mieszkańcy i pracownicy. Oddajemy w Wasze ręce diagnozę lokalnego potencjału kulturowego dla Filii BOK przy ulicy Estrady 112 oraz MAL Studnia. Serdecznie dziękujemy za Waszą otwartość, szczerłość oraz wolę współpracy i chęć dzielenia się opiniami (często dość osobistymi) na temat swojego życia oraz przestrzeni, w której na co dzień funkcjonujecie. Bez Waszej otwartości i chęci współdziałania nie udałooby nam się zebrać tak bogatego materiału, który po przeprowadzonej analizie jest podstawą do opracowania wniosków i rekomendacji dla badanej instytucji. Te z pewnością zostaną dokładnie przeanalizowane przez zespół Filii - nie pozostaną one wyłącznie spisanyymi słowami na kartkach papieru. Przeprowadzone badania stanowiły mieszankę wielu metod, których połączenie umożliwiło pozyskanie danych ilościowych oraz pogłębionych jakościowych. Mamy nadzieję, że nasze działania przyczynią się do usprawnienia funkcjonowania Waszego miejsca. Życzymy miłej lektury!

I. Metodologia

Badanie stanowiące podstawę prezentowanego raportu było prowadzone od **września do grudnia 2017** roku przez Fundację Obserwatorium na zlecenie Bielańskiego Ośrodka Kultury w Warszawie. Działania badawcze dotyczyły Filii Bielańskiego Ośrodka Kultury przy ul. Estrady 112 oraz Miejsca Aktywności Lokalnej Studnia (w tekście używano nazwy Filia, MAL Studnia, instytucja łącznie dla obu podmiotów), i obejmowały wybrane rejony dzielnicy Bielany, tj. Wólka Węglowa, Radiowo, Placówka, Młociny, Huta, Wrzeciono, Las Bielański, Marymont Ruda, Marymont Kaskada, Stare Bielany, Chomiczówka, Słodowiec, Piaski.

Źródło:

[https://pl.wikipedia.org/wiki/Bielany_\(Warszawa\)#/media/File:PL_Warsaw_BIELANY_MSI_podzia%C5%82.svg](https://pl.wikipedia.org/wiki/Bielany_(Warszawa)#/media/File:PL_Warsaw_BIELANY_MSI_podzia%C5%82.svg)

1.1. Cele i pytania badawcze

CELE

- Diagnoza społeczności lokalnej zamieszkującej rejon wokół Miejsca Aktywności Lokalnej Studnia (mieszczącego się w siedzibie Filii Bielańskiego Ośrodka Kultury przy ul. Estrady) pod względem jej potrzeb, problemów oraz potencjału kulturotwórczego;
- Diagnoza możliwości rozwoju współpracy Miejsca Aktywności Lokalnej Studnia ze społecznością lokalną;
- Zainicjowanie działań, które będą służyły pobudzaniu aktywności lokalnych mieszkańców oraz zachęcaniu ich do podejmowania samodzielnych inicjatyw kulturotwórczych.

PYTANIA BADAWCZE

- Jakie są potrzeby i oczekiwania społeczności lokalnej w odniesieniu do MAL Studnia?
- Jakie są zasoby i potencjał społeczności lokalnej (np. samodzielne inicjatywy kulturotwórcze, lokalne talenty, twórcy-amatorzy)?
- Co lubią robić mieszkańcy najbliższej okolicy w wolnym czasie?
- Jakie są możliwości wzajemnej współpracy?
- Jakimi metodami można wspierać rozwój kapitału społecznego i kulturowego lokalnej społeczności?
- Jaką wiedzę posiadają pracownicy MAL Studnia na temat odbiorców swojej oferty oraz funkcjonujących w najbliższej okolicy inicjatyw kulturalnych?
- Jakie działania „przyciągnęłyby” nowych odbiorców do MAL Studnia?
- Jakimi metodami/ działaniami można pobudzić społeczność lokalną do włączenia się w życie MAL Studnia i tworzenie jego oferty?

1.2. Słowniczek, definicje

POTENCJAŁ

- Rodzaj zdolności w danej dziedzinie, w wymiarze indywidualnym lub grupowym.
- Umiejętność udziału w życiu społecznym, charakteryzująca się wysokim poziomem aktywności, współpracy, chęcią przekazywania wiedzy i swoich doświadczeń.

UCZESTNICTWO W KULTURZE

Uczestnictwo w kulturze w szerokim rozumieniu to „proces włączania i wyłączania się jednostek i grup, przedmiotów, idei, zachowań oraz ich konfiguracji w konkretne sytuacje (codienne i odświętne) uregulowane kulturowo”¹. To „zarówno uczestnictwo w wydarzeniach

¹ Fatyga, B., Słownik Teorii Żywej Kultury, <http://ozkultura.pl/wpisy/297> [data dostępu: 5.06.2017].

organizowanych przez «świątynie sztuki», takie jak teatr, muzeum czy opera, udział w warsztatach, festiwalach, festynach, ale również pisanie przez kogoś wierszy, publikowanie wpisów na blogu internetowym, tworzenie muzyki „garażowej” lub amatorskich filmików, bez zamiaru profesjonalizacji tej działalności. (...) [Dodatkowo] to wszelkie aktywności podejmowane w domu, czyli między innymi oglądanie telewizji, słuchanie radia, korzystanie z Internetu”².

MAL-e – MIEJSCA AKTYWNOŚCI LOKALNEJ³

- Wspierają lokalne pomysły i działania społeczne mieszkańców;
- Sprzyjają realizowaniu pomysłów mieszkańców, nawiązywaniu sąsiedzkich relacji oraz aktywnemu spędzaniu czasu wolnego w najbliższym otoczeniu;
- Udostępniają swoją przestrzeń na oddolne działania, podejmowanie współpracy z mieszkańcami i wspólne aktywizowanie sąsiadów;
- Nieodpłatnie udostępniają mieszkańcom przestrzeń i sprzęt potrzebny do działań, współorganizują lokalne wydarzenia;
- Pracownicy i wolontariusze związani z danym miejscem są otwarci na propozycje i potrzeby różnych mieszkańców;
- Inicjują lokalne wydarzenia, podczas których sąsiedzi mogą się poznać (np. dzień sąsiada, sąsiedzką Gwiazdkę, sąsiedzkie pikniki);
- Współtworzą program z mieszkańcami;
- Organizują spotkania, warsztaty, dzięki którym mieszkańcy dowiadują się, jak mogą realizować swoje pomysły;
- Chętnie wchodzi w partnerstwa lokalne.

1.3. Metody i narzędzia badawcze

SPACERY ETNOGRAFICZNE

Rodzaj badania terenowego opartego na obserwacji uczestniczącej oraz wywiadzie otwartym nieskategoryzowanym, z elementami socjologii wizualnej. W ramach prezentowanego badania rozpoznaniem zostały objęte rejony dzielnicy Bielany, tj. Wólka Węglowa, Radiowo, Placówka, Młociny. Rozpoznaniu etnograficznemu towarzyszyły wywiady uliczne, badacze przeprowadzili z napotkanymi mieszkańcami wyznaczonych rejonów około 130 rozmów: około 70 dłuższych oraz 60 krótszych. Wartością dodaną tej metody, była promocja projektu oraz samego MAL Studnia – respondenci byli informowani o akcji i zapraszani do udziału w ofercie.

² Janicka-Olejek, E., Uczestnictwo Polaków w kulturze w świetle aktualnych raportów, „Studia BAS” 2(46) 2016, s. 57–75,

bhttp://orka.sejm.gov.pl/wydbas.nsf/0/B471AF57F97E3F04C1257FD3003291A9/\$File/Strony%20odStudia_BAS_46-3.pdf [data dostępu: 5.06.2017], s. 61.

³ Urząd Miasta Stołecznego Warszawa, <http://inicjatywa.um.warszawa.pl/mal> [data dostępu: 1.09.2017].

ANKIETA MAPUJĄCA

Badanie ankietowe (PAPI) stałych odbiorców oferty Filii. Celem badania było zidentyfikowanie nie tylko odbiorców, ale pośrednio także grup mieszkańców (pod względem wieku i miejsca zamieszkania) nieuczestniczących w działaniach Ośrodka. Ankieta miała formę papierowej „przedzieranki” i zawierała 4 pytania: o płeć, wiek, miejsce zamieszkania oraz źródło informacji o ofercie. Łącznie ankietę wypełniły 63 osoby.

BADANIE Z UŻYCIEM NARZĘDZI ANIMACYJNYCH

Innowacyjna i atrakcyjna forma badania, która ze względu na swój interaktywny charakter pomaga zaangażować możliwie dużą liczbę uczestników danego wydarzenia we wspólne działanie. Badanie zostało przeprowadzone w dniu 10 września, podczas Dnia Otwartego: Niedziela Marzyciela. W wydarzeniu udział wzięło około 120 osób. W trakcie imprezy do badania zaangażowano około 40 osób.

WARSZTATY DIAGNOSTYCZNE

Warsztaty diagnostyczne z udziałem uczestników oferty Filii miały na celu określenie potrzeb mieszkańców względem instytucji, zmapowanie grup nieobecnych w ofercie instytucji, wydobycie informacji na temat potencjału kulturotwórczego, określenie cech idealnego domu kultury. W każdym warsztacie wzięło udział około 10 osób. W sumie przeprowadzono 2 warsztaty oraz niesformalizowane rozmowy (również grupowe) podczas spotkania sąsiedzkiego w siedzibie Filii.

WYWIADY

W ramach działań badawczych przeprowadzono 3 wywiady z pracownikami Filii: kierowniczką instytucji, instruktorem ds. programowych oraz specjalistą ds. promocji. Celem rozmów było pozyskanie szczegółowych informacji na temat funkcjonowania instytucji, codziennej organizacji pracy, podejmowanych działań oraz określenie poziomu znajomości przez pracowników grup odbiorców.

II. Instytucja i jej zasoby⁴

Filia BOK przy ul. Estrady oraz MAL Studnia mają swoją siedzibę w m.st. Warszawie, w dzielnicy Bielany, która położona jest w lewobrzeżnej części miasta (północno-zachodnia część miasta) i stanowi 6,3% powierzchni całej Warszawy. Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego⁵, w styczniu 2017 roku, liczba mieszkańców Bielany wynosiła 131 957 osób. Bielany uplasowały się na piątym miejscu w Warszawie pod względem liczby mieszkańców (zaraz po Mokotowie, Pradze Południe, Ursynowie i Woli). Dzielnica Bielany podzielona jest na 14 obszarów: Młociny, Wólka Węglowa, Radiowo, Placówka, Huta, Chomiczówka, Wawrzyszew, Wrzeciono, Las Bielański, Stare Bielany, Piaski, Słodowiec, Marymont – Kaskada, Marymont – Ruda. Instytucja znajduje się na terenie Wólki Węglowej, w otulinie Kampinoskiego Parku Narodowego.

Do Filii można dojechać bezpośrednio autobusami komunikacji miejskiej. W najbliższej okolicy instytucji znajdują się przystanki linii 701 oraz 110, które umożliwią bezpośrednie połączenie ze stacją Metra Młociny (linia 701), jak również innymi rejonami Bielany. Pozostałe linie to: 409, L-7, N56, N91.

⁴ Prezentowana część raportu powstała na podstawie analizy różnych źródeł informacyjnych (zarówno internetowych, jak i papierowych) oraz informacji pozyskanych w trakcie wywiadów z przedstawicielami Filii.

⁵ Powierzchnia i ludność w przekroju terytorialnym w 2017 r. W: Główny Urząd Statystyczny [on-line]. 2017 [data dostępu: 21.07.2017], s. 111.

Infrastruktura

Filia mieści się w jednopiętrowym, wolnostojącym budynku, w którym znajdują się dwa odrębne pomieszczenia (tam odbywają się zajęcia, organizowane są wydarzenia itd.), kuchnia, biuro, szatnia, hall, toaleta, zaplecze techniczne/ pomieszczenie magazynowe. Ośrodek położony jest w głębi podwórka - ok 60 metrów od ulicy. Przynależy do niego taras -umieszczony na ścianie od strony wjazdu oraz ogródek – położony z drugiej strony budynku. Duże otwierane drzwi dają możliwość „połączenia” części wewnętrznej z przestrzenią ogrodową. Instytucja dysponuje dość obszernym parkingiem – na terenie może zaparkować ok. 15 samochodów. W pobliżu (tuż przy wjeździe na teren instytucji) znajduje się siłownia plenerowa oraz źródło wody oligoceńskiej.

Nowy start

Z przeprowadzonych wywiadów z pracownikami wyłania się dość jednolity obraz Filii, która w 2017 roku (od pojawienia się nowej kierowniczkii) przechodzi fundamentalne zmiany: generalne porządki oraz remont, zmiany osobowe wewnątrz zespołu, nowa oferta programowa, utworzenie Miejsca Aktywności Lokalnej Studnia. Jak twierdzą pracownicy: „Jesteśmy w fazie dużych zmian od podstaw”, które mają na celu przede wszystkim otwarcie instytucji na mieszkańców - „Jest fajna energia i fajnie, że to idzie w takim kierunku”. Jak twierdzi jedna pracowniczka: „Nie chcemy zabierać ludziom miejsca, chcemy je im oddać”. Organizatorzy chcieliby w jak najlepszy sposób dostosować swoją działalność do rzeczywistych potrzeb mieszkańców. Stąd między innymi przeprowadzone badania oraz próba sprawdzenia i określenia potencjału tego miejsca.

Instytucja ta ma już swoją historię, nie zaczyna od zera, co oczywiście może mieć swoje plusy, jak również minusy. I tak plusy często łatwiej zaakceptować i wykorzystać do budowy „nowego początku”, natomiast minusy mogą w silny sposób generować problemy, o których często nawet nie wiemy, mogą utrudniać wprowadzanie nowych działań. Jedną z takich przeszkód może być to, że w świadomości mieszkańców nadal funkcjonują poprzednie nazwy tego miejsca: Klub, Dom seniora. Pojawienie się jeszcze jednej, nowej, nazwy – MAL Studnia, może dodatkowo wprowadzać rozbieżności w odbiorze instytucji. Może to być istotna przeszkoda w tworzeniu nowej marki instytucji. Kolejną trudnością w tworzeniu nowego startu może być zakodowany w pamięci mieszkańców obraz tego miejsca z poprzednich lat – a tym samym pamięć o poprzednich metodach zarządzania, starej ofercie itd. Może on być na tyle silny, że nadal wpływa na nieobecność mieszkańców w działaniach Filii.

Zespół: organizacja, komunikacja, podział obowiązków

Zespół składa się z 5 osób: 3 osoby są zatrudnione na stałe, jako pracownicy Filii oraz 2 osoby współpracują z instytucją - „Buduję zespół od nowa (...) Ostatnio była rotacja pracowników, ale sądzę, że w tym momencie mam stały zespół, gotowy do pracy”.

Według pracowników nie ma sformalizowanego schematu komunikacji wewnętrznej oraz jasnego podziału obowiązków (są pewne podstawy oraz ogólny zakres). Komunikacja w zespole jest oparta na rozmowie, wspólnym rozwiązywaniu problemu oraz delegowaniu obowiązków na bieżąco i jest oceniana przez pracowników pozytywnie: „Ta komunikacja cały czas jest. Informujemy siebie o zmianach”. Z wypowiedzi członków zespołu oraz obserwacji uczestniczącej można odnieść wrażenie, że wewnątrz zespołu jest dobra, niesformalizowana atmosfera, pracownicy są otwarci i sympatyczni; że członkowie zespołu po prostu „się lubią”: „Wszyscy jesteśmy na Ty”. Bez wątplenia pracownicy tej instytucji są jej ważnym elementem, który ma wpływ na panujący w niej klimat oraz jej odbiór przez samych mieszkańców. Choć sami przyznają: „Czasami mam wrażenie, że był natłok spraw”, „Czasami mam tyle rzeczy na głowie, że sama nie wiem co mam robić”.

Jak wspomniano powyżej, według pracowników nie ma sformalizowanego schematu komunikacji wewnętrznej oraz jasnego podziału obowiązków: „(...) podział obowiązków nie jest jasny, mogę powiedzieć, że robię wszystko. Zajmuję się promocją, (...) sekcjami, umawiam instruktorów, (...) podaję wodę, ciastka, wpisy do dzienników, prowadzę też warsztaty”; „Działamy na za dużym *spontanie*”. Z jednej strony, można odnieść wrażenie, że jest to celowe działanie: cały zespół współtworzy to miejsce i czuje odpowiedzialność za realizowane w nim działania – osoby chętnie angażują się w pomoc innym. Natomiast z drugiej, można dostrzec jeszcze jeden element, który może mieć bezpośredni wpływ na taką sytuację – zbyt mało osób zatrudnionych na stałe. Pracownicy nie traktowali braku sformalizowanego schematu komunikacji wewnętrznej oraz jasnego podziału obowiązków jako dużego zagrożenia. Zwrócono jednak uwagę, że warto podjąć działania w celu „poukładania” pewnych elementów, aby ułatwić wszystkim organizację pracy.

Na podstawie pozyskanego materiału nie można jasno stwierdzić, czy pojawiające się problemy są związane ze zbyt wąskim zespołem, czy z brakiem wewnętrznych narzędzi komunikacji i organizacji pracy. A może jest jeszcze inna przyczyna, której nie udało się odkryć? Można jednak zdecydowanie stwierdzić, że Filia rozwija się w bardzo dynamicznym tempie, a w odpowiedzi na potrzeby lokalnej społeczności podejmowane są nowe działania, które z jednej strony są podstawą funkcjonowania instytucji i tworzenia więzi z mieszkańcami, których kolokwialnie mówiąc, zespół nie może sobie „odpuścić”. Z drugiej strony, pracownicy mają świadomość oraz wewnętrzne poczucie, że muszą sprostać potrzebom odbiorców - to może być przyczyna odczuwania presji pracy. Zespół charakteryzuje mieszanka silnego zaangażowania w rozwój instytucji i poczucia odpowiedzialności za nią i mieszkańców, a to może prowadzić do nawarstwiania się pracy, której tak mały zespół fizycznie nie jest w stanie wykonać.

Oferta

„Słuchamy potrzeb ludzi, którzy tutaj przychodzą”. Ten cytat idealnie obrazuje podstawę tworzenia oferty. Pracownicy rozmawiają z ludźmi, którzy przychodzą do Filii, „podsluchują” ich wypowiedzi na temat miejsca, oferty i potrzeb. Spisują wszystkie pomysły i przekazują kierownicze. Jednym z ciekawszych narzędzi pozyskiwania informacji jest współuczestnictwo pracowników w organizowanych zajęciach: „Jak jestem z nimi w grupie to słyszę, co oni mówią”. Jest to również doskonała sytuacja do nawiązywania lepszych, niesformalizowanych kontaktów z mieszkańcami. Jak pojawia się pomysł to pracownicy nawiązują kontakt z odpowiednim ekspertem, z którym wspólnie tworzą program, omawiają szczegóły techniczne i merytoryczne. Pracownicy rozmawiają również z prowadzącymi zajęcia i dopytują, w jaki sposób mogliby się włączyć w tworzenie oferty MAL. Dodatkowo każdy pracownik może zaproponować swój temat warsztatowy i go zrealizować.

Filia jest otwarta od poniedziałku do soboty, aczkolwiek w wyjątkowych sytuacjach, dopasowując się do potrzeb mieszkańców imprezy są organizowane również w niedziele.

Od września 2017 roku powstało wiele nowych sekcji (chór Kochezja, zespół The Mleko, siatodruk. tkactwo artystyczne, 4 teatry: 2 dla dzieci, 1 dla dorosłych, 1 dla młodzieży; malarstwo i rysunek dla dorosłych i wiele innych). W siedzibie utworzono też bibliotekę sąsiedzką. Jej zbiór tworzony jest dwutorowo: sąsiedzi sami przynoszą książki oraz nowe wolumeny są pozyskiwane w ramach współpracy z biblioteką przy ulicy Duracza. W Filii od niedawna działa również Dyskusyjny Klub Książki (w ramach dofinansowania z Instytutu Książki).

Zajęcia i warsztaty są prowadzone dla dzieci, młodzieży, dorosłych oraz seniorów. Poniżej przedstawiono obecną ofertę Filii BOK przy ulicy Estrady oraz MAL Studnia.

Dzieci od 1 miesiąca życia do 10 lat

- Mała pracownia Sztuki, sobota, dzieci 6-10 lat;
- Przyjaciele Misia – warsztaty ogólnorozwojowe dla dzieci, poniedziałek, dzieci 1,5-2,5 lat;
- Robotyka, sobota, dzieci 7-9 lat;
- Robotyka to jest to!, sobota, dwie grupy wiekowe, dzieci 6-7, dzieci 7-9;
- Gordonki – zajęcia umuzykalniające dla dzieci – piątki, Dzieci od 1 miesiąca życia - 2 lat.
- Go Up – poniedziałek, dzieci 7-9 lat
- English is fun, poniedziałek, dzieci 3-6 lat
- Teatr Jajko, wtorek, dzieci 4-6 lat
- Teatr Sto12, wtorek, dzieci 7-10 lat;

- Bity i Mikrobity – kreatywne wykorzystanie elektroniki i programowania, sobota, dzieci od 8 roku życia z rodzicami;
- Niedzielne balety, niedziela, dzieci od 4 roku życia.

Zajęcia/ warsztaty dla wszystkich grup wiekowych:

- Niedzielne warsztaty sitodruku dla wszystkich, niedziela;
- Nauka gry na gitarze, saksofonie, gitarze basowej, środa;
- Nauka gry na pianinie, indywidualne terminy;
- Świat Gliny dla całej rodziny, środa;
- The Mleko – próby zespołu rockowego, niedziela;
- Nauka gry na gitarze, saksofonie, gitarze basowej, środa;
- Nauka gry na pianinie, środa.

Młodzież

- Angielski zaawansowany, poniedziałek;
- Teatr Forum, niedziela, młodzież 14-18 lat.

Młodzież/ Dorośli

- Hiszpański, poniedziałek;
- Chór, piątek;
- Zumba zajęcia taneczno-fitnessowe, czwartek;
- Nauka języka angielskiego dla dorosłych i młodzieży, poniedziałek;
- Malarstwo i rysunek, czwartek.

Młodzież/ Dorośli/ Seniorzy:

- Pracownia tkactwa artystycznego, wtorek.
- Taniec brzucha, środa;
- Joga i Relaksacja na Stres, poniedziałek.

Dorośli

- Teatr Nie_widzialny, wtorki.

Obecnie trwa nabór (stan na 27.12.2017)

- Trwa nabór do grupy! Rodzinny Plac Teatralny dzieci 6-10 lat z rodzicami
- Trwa nabór do grupy! Pracownia Mozaiki, czwartek, młodzież/dorośli
- Hula Dance – trwa nabór do grupy!, młodzież/dorośli

Dodatkowo w ramach MAL Studnia organizowane są:

- Off na Zakręcie, piątki (pokazy krótkometrażowych filmów niezależnych), piątek;
- Koło godziny – Dyskusyjny Klub Książki, wtorki (sąsiedzkie spotkanie pasjonatów czytania oraz autorów, którzy chcą się podzielić swoją twórczością), wtorek;
- 35 mm: Kino Po Staremu, niedziele (spotkania z klasyką polskiego kina przedwojennego), niedziela;
- Klub na Dziko – zespołowość w przetrwaniu, wtorki (warsztaty survivalowe);
- Retro Potańcówka z DJ Halinką, wydarzenie jednorazowe, sobota.

W Filii organizowane są również koncerty, wystawy (połączone z wernisażami), występy teatrów gościnnych oraz inne jednorazowe działania. Od 13 lat w siedzibie Filii działa Klub Seniora Uśmiech, który ma swoje spotkanie dwa razy w miesiącu. Dodatkowo, co roku w ramach ferii zimowych i Lata w mieście organizowane są półkolonie dla dzieci, np.: Od-WAŻNE Ferie! Zajęcia i warsztaty dla dzieci od 7 roku życia, poniedziałek, 15.01.2018 do piątek, 26.01.2018.

Odbiorcy

Według pracowników nie ma szczególnej grupy docelowej, do której kierowana jest oferta – „Staramy się dotrzeć do wszystkich”, „Jesteśmy dla wszystkich”. Ich wiedza na temat grup nieobecnych, również jest zgodna: brak młodzieży w wieku 13- 18 lat. Natomiast grupa obecna, która uczestniczy w ich ofercie to seniorzy, dzieci oraz osoby w wieku 30 – 50 lat.

Swoich uczestników pracownicy określają jako grupę ciekawą świata. Można dostrzec osoby, które chodzą na wiele zajęć, żeby doświadczyć różnych, nowych rzeczy: „Tu naprawdę są ludzie. Bardzo fajni, bardzo otwarci”. Pracownicy, prawie wszystkich uczestników swojej oferty, znają przynajmniej z widzenia. Z wieloma osobami mają serdeczny kontakt, znają całe rodziny: „Pamiętamy imiona. (...) Pamiętamy o sobie informacje. (...) Jak nawiązujemy *nić*, to pada propozycja, żeby przejść na Ty”; „Rodzice odprowadzają dzieci [na zajęcia] i tu są. Nie przychodzą do pustej przestrzeni. Zawsze ktoś wita. Ktoś z nas wychodzi, mówi dzień dobry, w czym pomóc. Wszystkich zawsze widzimy”.

Według pracowników, największą grupę odbiorców stanowią osoby z Bielan i okolic. Zespół Filii dostrzega większą niż wcześniej obecność dzieci, a nawet całych rodzin: „I rodzice, i dzieci korzystają z oferty”, „Mam wrażenie, że odbiorcą fajnym wdzięcznym, który troszkę się czai to rodziny z dziećmi”. Niektóre działania przyciągają osoby również z dalszych dzielnic Warszawy (Konstancin, Wilanów, Gocław itd.). Pracownicy zwracają jednak uwagę na ważną sprawę związaną z odbiorcami, mają oni poczucie, że „cały czas przychodzą ludzie nowi”. Nie sprecyzowano ilu z takich odbiorców ostatecznie nawiązuje w miarę stałą współpracę z Filią i

jakich wydarzeń to spostrzeżenie dotyczy. Warto jednak pochylić się nad tym tematem, analizując go w przyszłości bardziej szczegółowo.

Promocja i komunikacja z odbiorcami.

Pracownicy wykorzystują bogatą paletę narzędzi komunikacyjno – informacyjnych. Są to zarówno standardowe narzędzia, takie jak portal społecznościowy Facebook, plakaty, ulotki, jak również bardziej nieoczywiste inicjatywy podejmowane w terenie. Plakaty, ulotki, foldery informacyjne są kolportowane w najbliższych placówkach oraz wśród najbliższych sąsiadów. Natomiast działaniem skierowanym szczególnie do grupy osób starszych są ulotki: „Tutaj mieszka dużo starszych osób – staramy się docierać bezpośrednio. Ulotki wrzucamy do skrzynek pocztowych”. Kontakt ze stałymi uczestnikami jest również utrzymywany drogą telefoniczną: „Mamy bazę, dzwonimy”. Bardziej interaktywnym działaniem są działania podejmowane w terenie, na przykład akcja zorganizowana w lesie. W momencie, kiedy startowała biblioteka sąsiedzka w okolicznym lesie rozdawano sąsiadom książki wraz z zaproszeniem do korzystania z biblioteki oraz współpracy.

Współpraca

Obecnie Filia współpracuje zarówno z mieszkańcami, jak i wybranymi instytucjami, przedstawicielami władz lokalnych. Można stwierdzić, że nowemu zespołowi Filii udało się już nawiązać współpracę z osobami szczególnie zainteresowanymi lokalnymi sprawami i życiem mieszkańców, którym wyjątkowo zależy na otaczającej ich przestrzeni: „Mam kilku fajnych lokalnych liderów. Chciałabym z nich wydobyć potencjał”, „Ja już trochę wiem na kogo mogę liczyć”, „Radne nas wspierają”, „Zgłosił się chłopak i powiedział, że chce zrobić projekt historii mówionej”. Obecność tych osób w otoczeniu instytucji jest ważna z punktu widzenia planów zachęcania mieszkańców w organizację MAL Studnia - wydobywania ich potencjału i angażowania do wspólnych działań. Wśród współpracujących mieszkańców są osoby posiadające zarówno specjalistyczną wiedzę, dzięki której mogliby wesprzeć doraźnie bieżącą działalność instytucji (od strony technicznej czy organizacyjnej), jak i osoby, które mają swoje indywidualne „supermoce”, za pomocą których można poszerzać ofertę MAL Studnia. Natomiast przedstawiciele innych instytucji czy urzędów otwierają nowe możliwości współpracy i mogą wspierać pomysły wygenerowane przez mieszkańców w Studni.

Ciekawym działaniem, które od października do grudnia 2017 roku zdążyło połączyć wielu najbliższych sąsiadów jest projekt na temat historii Wólki Węglowej. Była to stuprocentowa inicjatywa oddolna: „Zgłosił się chłopak i powiedział, że chce zrobić projekt historii mówionej”. Obecnie w działania zaangażowanych jest około 20 osób oraz 4 wolontariuszy. Na pierwsze spotkanie, podczas którego pomysłodawca (archeolog i historyk) opowiadał o swoim pomysle przyszło około 80 osób – najbliższych sąsiadów MAL Studnia. Inicjatywa ta zjednała sąsiadów nie tylko poprzez omawiany na nim temat. Podczas nieformalnych rozmów

okazało się, że „za dawnych czasów” pojawiły się „zgrzyty” z mieszkańcami, które były bezpośrednią przyczyną ich nieobecności w działaniach tego miejsca. Pracownicy Filii twierdzą, że to spotkanie i ten temat otworzył instytucję na mieszkańców: „Tym projektem się zjednali”.

Potrzeby pracowników Filii (dane z wywiadów)

Wśród najważniejszych potrzeb, które zgłaszali pracownicy były:

- poprawa infrastruktury - modernizacja budynku, aby miejsce było bardziej nowoczesne;
- poprawa bezpieczeństwa w okolicy Filii – niebezpieczne, newralgiczne przejście dla pieszych;
- poprawa komunikacji – autobusy kursują zbyt rzadko;
- lepsze oznakowanie Filii – zaprojektowanie neonu;
- dodatkowe stanowisko pracy;
- większa niezależność.

Wnioski

Mocne strony:

- Największa grupa odbiorców pochodzi z Bielan i okolic;
- Działania są kierowane do wszystkich grup wiekowych oraz społecznych;
- W działaniach instytucji uczestniczą przede wszystkim seniorzy, dzieci oraz osoby w wieku 30-50 lat;
- W działaniach Filii pojawiają się cały czas nowe osoby;
- Instytucja rozwija się w sposób dynamiczny;
- Pracownicy słuchają odbiorców i tworzą ofertę dopasowaną do ich potrzeb;
- Instytucja wykorzystuje bogatą paletę narzędzi komunikacyjno – promocyjnych.

Słabe strony

- Brak oznakowania Filii w najbliższej okolicy;
- Filia jest źle skomunikowana, niebezpieczne ulice
- Największa grupa nieobecnych w ofercie to młodzież.

Szanse

- Pracownicy są w stanie zdiagnozować osoby, które swoim potencjałem mogłyby wesprzeć działalność Filii.

Zagrożenia

- Brak środków finansowych na realizację wszystkich pomysłów oddolnych;
- W działaniach Filii pojawiają się cały czas nowe osoby.

- Miejsce funkcjonuje w świadomości mieszkańców pod kilkoma nazwami: Klub, filia, ośrodek, dom, MAL;
- Brak sformalizowanego schematu komunikacji oraz jasnego podziału obowiązków.

Działania Filii wpisują się w znacznym stopniu w koncepcję „modelowego domu kultury”: instytucji otwartej i integrującej wszystkie grupy społeczne, moderującej dialog społeczny i przeciwdziałającej wykluczeniu, kształtującej postawy aktywnego uczestnictwa i stwarzającej warunki do wielostronnej edukacji kulturalnej⁶. Co za tym idzie, instytucja nieustannie rozwija swoją sieć kontaktów wewnątrz społeczności lokalnej: prowadząc działania na rzecz integracji z najbliższymi sąsiadami oraz promując ideę partnerstwa lokalnego. Jest także otwarta na wspieranie amatorskich ruchów i grup nieformalnych oraz osób indywidualnych, które pragną rozwijać swoje inicjatywy i talenty.

III. Analiza danych

Prace badawcze zostały przeprowadzone przez pięcioosobowy zespół doświadczonych badaczy. Działania obejmowały: wywiady z pracownikami, spacery etnograficzne, ankietę, badanie z użyciem narzędzi animacyjnych oraz warsztaty diagnostyczne i niesformalizowane rozmowy – również grupowe. W tym rozdziale prezentujemy szczegółowy opis działań, analizę danych oraz wnioski cząstkowe z poszczególnych działań badawczych.

Wnioski cząstkowe z każdego badania zostały podzielone na 4 grupy, kategorie czynników strategicznych, zgodnie z analizą SWOT: S (Strengths) – mocne strony: wszystko to co stanowi atut, przewagę, zaletę; W (Weaknesses) – słabe strony: wszystko to co stanowi słabość, barierę, wadę; O (Opportunities) – szanse: wszystko to co stwarza szansę korzystnej zmiany; T (Threats) – zagrożenia: wszystko to co stwarza niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

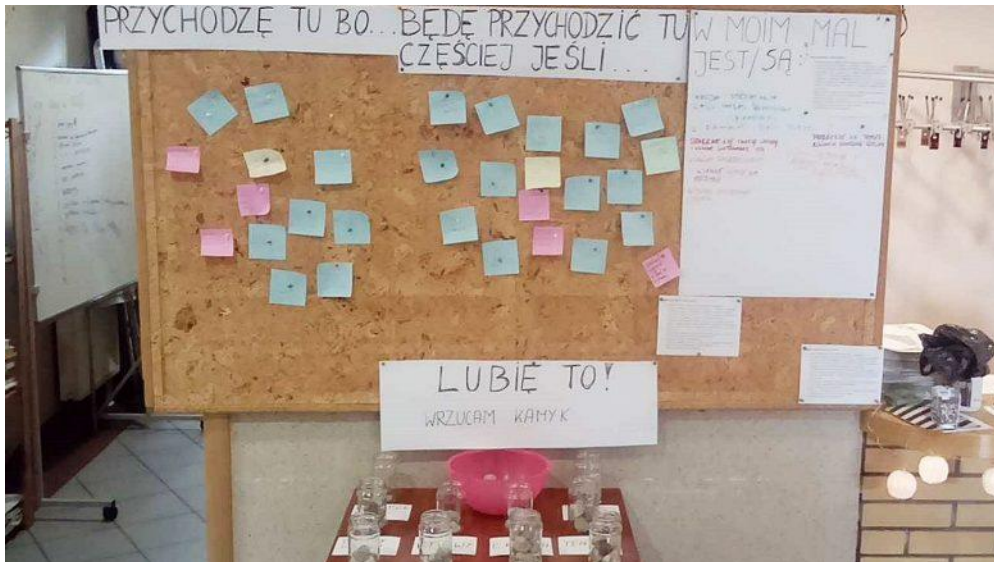
III.1. Badanie animacyjne

10 września zespół badawczy Fundacji Obserwatorium przeprowadził badanie z użyciem narzędzi animacyjnych oraz obserwację uczestniczącą podczas Dnia Otwartego: Niedziela Marzyciela. W trakcie wydarzenia rozmawiano zarówno z osobami, które aktywnie biorą udział w ofercie Filii, jak również z tymi, którzy zawitali w jej progi po raz pierwszy. Uczestnicy byli proszeni o sprecyzowanie:

- dlaczego korzystają z oferty Filii;
- co by sprawiło, że korzystaliby częściej;
- co znajduje się w ich wymarzonym Miejscu Aktywności Lokalnej.

⁶ Por. strona internetowa Narodowego Centrum Kultury, sekcja Dom Kultury+, <http://nck.pl/dom-kultury-plus> [data dostępu: 2.06.2017].

Działaniem dodatkowym prowadzonym równolegle było głosowanie - goście mogli oddać głos na jeden z obszarów programu, realizowanego przez Filię, którym się interesują, w którym uczestniczą, który jest dla nich ważny i potrzebny. Wydarzenie zgromadziło ok. 150 osób. Zespół badawczy przeprowadził ok. 40 rozmów.

Warto dodać, że przy utworzonym punkcie badawczym (hall przy wejściu) nawiązywała się ciekawa interakcja pomiędzy uczestnikami. W trakcie realizacji działań zgromadzeni wymieniali między sobą uwagi, a nawet prowadzili bujne dyskusje na temat Filii oraz jej otoczenia.

W ramach badania zadaniem respondentów było uzupełnienie na tablicy dwóch obszarów. Pierwszy dotyczył motywów uczestnictwa: Dlaczego przychodzą do Filii; drugi zawierał odpowiedzi na pytanie: Co by sprawiło, że przychodziliby częściej⁷ - poznanie potrzeb.

Odpowiedzi udzielone przez uczestników wydarzenia można podzielić na 3 obszary:

- lokalizacja, infrastruktura i atmosfera;
- kadra;
- oferta.

Lokalizacja, infrastruktura oraz atmosfera

Uczestnicy wydarzenia, którzy mieszkają w najbliższej okolicy, zwracali uwagę na to, że do tego miejsca mają blisko. Twierdzili, że w okolicy nie ma innych podmiotów, które mogłyby zaspokoić ich potrzeby kulturalne. Niektórzy pół żartem, pół serio mówili: „Jesteśmy skazani

na to miejsce”. Jednocześnie szybko dodając, że „dobrze trafili, bo miejsce spełnia ich oczekiwania. Uczestnicy pozytywnie oceniali Infrastrukturę oraz otaczającą ją najbliższą przestrzeń (wyjątkiem było niebezpieczne przejście przez ulicę): „Fajna lokalizacja i przestrzeń”, „Jest nowoczesnie”. Zwracali również uwagę na klimat oraz atmosferę tego miejsca: „Przychodzę tu, bo panuje tu twórcza atmosfera”, „Jest tu bardzo sympatycznie i przyjemnie”.

Osoby, które instytucję odwiedziły po raz pierwszy szczególnie zwracały uwagę na piękny budynek, który „ma klimat” oraz przestrzeń z dużym potencjałem do realizacji różnorodnych działań w plenerze. Jeden respondent, który na stałe mieszka w innej dzielnicy Warszawy otwarcie powiedział: „Marzę o takiej instytucji obok nas. Fantastyczne miejsce i klimat”. Inni również nie szczędzili słów zachwytu na temat Filii: „Przyjechaliśmy pierwszy raz i zrobiliśmy wielkie Wow! Dlaczego nie można tak wszędzie?!”.

Respondenci zapytani, co by sprawiło, że przychodziliby tutaj częściej, wymienili: lepszą komunikację, bezpośredni autobus z gminy Izabelin, łatwiejszy wyjazd w lewo w Estrady, bezpieczniejsze przejście. Szczególnie rodzice zwracali uwagę na „pechowe” przejście dla pieszych, które według nich stanowi przeszkodę, aby dzieci mogły same przychodzić na zajęcia: „Boję się puścić dziecko. To przejście jest fatalne”, „Dramat. Idziesz, chodnik się kończy”.

Ciekawym spostrzeżeniem jest też fakt, że niektórzy odbiorcy, opisując Filię, używali słowa „mamy”: „Mamy tutaj fajne zajęcia”, „Mamy pracowników”, „Mamy fajnych ludzi”. Ten zwrot może wskazywać, że mocno utożsamiają się z instytucją i traktują ją jako „swoją”.

Kadra

Według odbiorców oferty Filii ważnym czynnikiem tworzącym to miejsce są osoby, które nim zarządzają. Wśród wypowiedzi na temat kadry pojawiły się takie stwierdzenia, jak: „Ludzie, którzy tu pracują mają dobre pomysły”, „Miła i otwarta kadra”, „Pracują tu fajni ludzie”, „Tworzą to miejsce ludzie z pasją”. W trakcie obserwacji uczestniczącej można było zauważyć, a wręcz poczuć, o czym mówią respondenci. Ich kontakt z pracownikami był bardzo otwarty, niesformalizowany, wręcz ciepły. Pracownicy znali imiona swoich gości. Odwiedzający również w rozmowie z badaczami używali imion pracowników.

Część osób, które po raz pierwszy zagościły w progach Filii, również zwracało uwagę na tę wyjątkową relację: „To jest kierowniczką? Fajnie, że się tak angażuje”, „Widać, że pracownicy znają tu ludzi”. Proszeni o porównanie tej instytucji do innych, które odwiedzają, mówili: „U nas też jest ładny budynek, ale pracowników nie znam”, „To bardzo miłe, jak przychodzisz i czujesz się mile widziany. U nas tak nie ma.”.

⁷ Odpowiedzi na pytanie numer 2 dotyczyły wyłącznie punktów: lokalizacja, infrastruktura i atmosfera; i oferta. Ich analiza została przedstawiona łącznie w prezentowanych punktach.

Oferta

Respondenci w trakcie spotkania wypowiadali się na temat zajęć, w których już brali udział oraz na temat nowej oferty, która została zaprezentowana przez Filię⁸. Wśród wypowiedzi niejednokrotnie pojawiały się stwierdzenia, że w Filii są ciekawe zajęcia, że tutaj zawsze coś się dzieje, są fajne spotkania towarzyskie. Natomiast na temat nowej oferty pojawiały się takie opinie, jak: „Wszystko co jest w ofercie jest super”, „Nowe, ciekawe pomysły. Bomba”, „Moje dziecko *popłynęło* na robotyce. Chyba muszę zapisać”.

Uczestnicy najwięcej głosów oddali na pracownie manualne (18), teatr (12) oraz muzykę (10). Na kolejnych miejscach uplasowały się taniec i ruch (9), pokazy filmów (8) oraz e-kultura. Tyle samo głosów uzyskały warsztaty językowe oraz pierwsze kroki (6). Najmniejszym powodzeniem cieszyły się spotkania (5) oraz wystawy (4).

„Nowicjusze” również pozytywnie oceniali prezentowaną ofertę. Ci, którzy mieszkali względnie blisko deklarowali chęć uczestnictwa lub zapisania dziecka/ dzieci na zajęcia. Natomiast osoby, które przyjechały z innych dzielnic Warszawy wymieniały odległość za największą przeszkodę uczestnictwa w ofercie: „Gdyby było bliżej, to tak. Ale mamy za daleko”, „Szkoda, fajne zajęcia, ale musimy poszukać czegoś u nas”.

Mieszkańcy zapytani, co by sprawiło, że przychodziliby do Filii częściej, przekazali wiele cennych wskazówek dotyczących oferty. Wśród wypowiedzi zamieszczonych na tablicy odnotowano: „Dogodne godziny otwarcia [po 18:00] oraz w weekendy”, „Więcej zajęć dla dzieci w wieku około 6 lat”, „Równoległe zajęcia dla dzieci i rodziców”, „Więcej zajęć dla seniorów (rano, wieczór)”. Pojawiły się również konkretne propozycje nowych działań, w których chętnie wzięliby udział: „Wieczory literackie”, „Metamorfozy – spotkania ze stylistami”, „Slam poetycki”, „Działania outdoorowe (np. survival, poznawanie przyrody)”, „Plac zabaw – nie musi być wypasiony”, „Aktywna biblioteka”, „Dyskusyjny Klub Filmowy”, „Zajęcia muzyczne dla najmłodszych”.

W moim MAL jest/ są...

Kolejnym działaniem przeprowadzonym w ramach badań animacyjnych było wspólne stworzenie wizji „ich” Miejsca Aktywności Lokalnej. Mieszkańcy opisywali, co chcieliby w ramach MAL organizować, w jakich działaniach chętnie braliby udział, jak wyobrażają sobie korzystanie z takiego miejsca.

Ważnym wnioskiem pozyskanym z tego działania jest informacja, że mieszkańcy nie do końca wiedzieli, czym charakteryzuje się MAL. Niektórzy z nich nie wiedzieli nawet, że w Filii mie-

⁸ Podczas wydarzenia zorganizowano specjalne stanowiska, gdzie instruktorzy prezentowali przyszły program Filii.

ści się miejsce aktywności lokalnej. Aby ułatwić rozmówcom pracę badacze zamieścili na tablicy krótki opis, czym są MAL-e i prowadzili działania dwutorowo: na wstępie informowali co to jest MAL, podawali przykłady, opowiadali o genezie ich powstania. Dopiero po takim wprowadzeniu prosili mieszkańców o opisanie ich wizji MAL Studnia.

Wśród propozycji mieszkańców znalazły się następujące działania: Akcja sprzątania lasu – las Bemowski, Kampinos (w ramach dni ziemi); Dzielenie się swoją wiedzą; Wspólne gotowanie; Wspólne szydełkowanie; Wspólne szycie na maszynie; Prelekcje na temat różnych dziedzin sztuki; Dzieci się bawią – rodzice dyskutują (jest osoba do opieki nad dziećmi, aby rodzice mogli brać udział w zajęciach); Wspólne oglądanie sportu; Dzielenie się hobby „zarażanie się nawzajem pasją”; Pogaduchy sąsiedzkie.

Warto zwrócić uwagę na powtarzające się wielokrotnie słowo „wspólnie” oraz na aktywności, które nie do końca związane są stricte z kulturą czy nabywaniem wiedzy, lecz z rozmową, przebywaniem z innymi. To może wskazywać na dużą potrzebę do współtworzenia czy współdziałania mieszkańców.

Wnioski cząstkowe z badania animacyjnego:

Mocne strony:

- Pracownicy nawiązują otwarte, niesformalizowane relacje z odbiorcami;
- Bliskość miejsca jest ważna dla jego odbiorców;
- Uczestnicy pozytywnie oceniali Infrastrukturę oraz otaczającą ją przestrzeń (wokół budynku);
- Uczestnicy twierdzili, że instytucja ma potencjał i jest nowoczesna;
- Uczestnicy oferty cenią sobie dobrą, sympatyczną i profesjonalną kadre;
- Oferta jest oceniana jako ciekawa i wyjątkowa;
- Klimat i atmosfera miejsca są bardzo ważnymi czynnikami, które „przyciągają” odbiorców.

Słabe strony:

- Dla mieszkańców z dalszych okolic (szczególnie innych dzielnic) odległość jest największą przeszkodą, aby zaangażować się w działania Filii;
- Brak bezpośredniego autobusu z gminy Izabelin;
- Uczestnicy wielokrotnie wymieniali niebezpieczne przejście przez ulicę, jako minus lokalizacji instytucji.

Szanse:

- W okolicy nie ma innych podmiotów, które mogłyby zaspokoić potrzeby kulturalne mieszkańców;
- Wdrożenie propozycji wypracowanych przez mieszkańców może zwiększyć ich uczestnictwo w ofercie;
- Dla mieszkańców ważne są działania podejmowane wspólnie z innymi;
- Dla mieszkańców aktywności oparte na przebywaniu z innymi/ współdziałaniu są ważniejsze niż te, związane stricte z kulturą.
- Mieszkańcy zaproponowali konkretne działania, których organizacja mogłaby zwiększyć ich uczestnictwo w działaniach Studni.

Zagrożenia:

- Mieszkańcy nie do końca wiedzieli na czym polega MAL.

III.2. Spacerory etnograficzne

W ramach badań terenowych odbyło się 5 spacerów podczas których badacze przeprowadzili wywiady (częściowo skategoryzowane) oraz obserwacje uczestniczące. Rozmówcami były osoby pełnoletnie w przedziale wiekowym (wiek oceniany przez badacza) od 18 do 80 lat. W badaniu wzięło udział około 130 osób. Byli to mieszkańcy Wólki Węglowej, Radiowa, Placówki oraz Młocin. Dodatkowy spacer przeprowadzono w okolicach głównej siedziby Bielańskiego Ośrodka Kultury, położonego przy ulicy Carla Goldoniego 1. Rozmowy trwały od 2 do 15 minut. W ramach badania przeprowadzono około 70 rozmów długich (bardziej rozbudowany katalog pytań) oraz 60 rozmów krótkich.

Rozmowy z napotkanymi osobami nie miały charakteru ankietowego, były to wywiady swobodne, mające na celu uzyskanie informacji od mieszkańców na temat tego: Czy znają Filię BOK przy ulicy Estrady? Czy znają MAL Studnia? Czy uczestniczą w ofercie instytucji? W jakich wydarzeniach/zajęciach najchętniej biorą udział? Czym zajmują się w swoim wolnym czasie? Jakie mają potrzeby względem swojego otoczenia/ uczestnictwa w kulturze? W treści analizy danych zostały użyte bezpośrednio wypowiedzi rozmówców – z zachowaniem oryginalnego szyku zdań i słownictwa. Charakter tych wypowiedzi sam w sobie może przekazywać cenne i potrzebne informacje.

Na wstępie analizy tej części raportu należy wspomnieć, że badany teren okazał się dość trudnym polem badawczym. W okolicach samej Filii są praktycznie same domki jednorodzinne, i jak w przypadku osiedli był problem ze spotkaniem kogokolwiek, to w okolicach ulicy Estrady były długie momenty, kiedy nie było widać żywej duszy. Na terenie pozostałych rejonów proces badawczy również nie był najłatwiejszy. Duże niezagospodarowane tereny, lokalizacje, do których ciężko było dotrzeć. Kolejnych problemów dostarczała infrastruktura pieszka,

w szczególności jej brak oraz miejsca oceniane przez badaczy jako niebezpieczne – była to dodatkowa bariera w prowadzonych działaniach. Dlatego też, po realizacji pierwszych spacerów, zespół badawczy podjął decyzję, aby badania poszerzyć, wykorzystując inne narzędzia dotarcia do respondentów – rozmowy z pasażerami autobusów linii 110 i 701.

Zgodnie z ustaleniami oraz wypracowanym planem badawczym spacerzy zainicjowano w okolicach głównej siedziby BOK przy ulicy Carla Goldoniego 1, skąd zespół sukcesywnie kierował się w stronę Filii przy ulicy Estrady – po kolei badając rejon Radiowa, Placówki, Wólki Węglowej oraz Młocin. Warto jeszcze raz podkreślić, że badacze nie przeprowadzali ankiet z pytaniami zamkniętymi.

Znajomość lokalizacji Filii Bok przy ulicy Estrady oraz MAL Studnia

Prawie wszyscy rozmówcy wiedzieli, gdzie znajduje się siedziba główna BOK przy ulicy Carla Goldoniego 1 i byli w stanie zlokalizować jego położenie. Natomiast, kiedy pytano ich o Filie przy ulicy Estrady 112, liczba pozytywnych odpowiedzi spadła – szczególnie w rejonach najbardziej oddalonych od Filii. Warto jednak zaznaczyć, że wielu rozmówców mniej więcej było w stanie określić, gdzie znajduje się ulica Estrady. Nie łączyli jej jednak z badaną instytucją, częściej wypowiadali się: „To bardzo daleko stąd.”; „To koniec świata”; „Ja tam nie jeździłem! Tam nic nie ma”.

Natomiast wszystkie osoby, z którymi przeprowadzono rozmowy w bliskim otoczeniu Filii przy ulicy Estrady 112, potrafiły ją wskazać. Warto jednak zwrócić uwagę, że wielu rozmówców używało zupełnie innych nazw: Dom seniora lub Klub. Osoby dopytywały, „Czy chodzi o Dom seniora?”; „Klubu Pani szuka?! To tam, za zakrętem”; „Klub! To teraz się chyba nazywa, jak Pani mówi”.

Rozmówcy zapytani o MAL Studnia, niezależnie od miejsca rozmowy, mieli problem ze zlokalizowaniem instytucji: „MAL Studnia...? A co to?”; Nie, nie kojarzę.”; „MAL...? Tu nie chyba. Pierwszy raz słyszę”. Brak wiedzy respondentów na temat miejsc aktywności lokalnej wpisuje się w ogólny obraz niewiedzy mieszkańców Warszawy na temat MALi, zaobserwowany przez Fundację Obserwatorium również w trakcie innych badań.

Uczestnictwo w ofercie instytucji

Większość respondentów, którzy znali Filie, potrafiło mniej więcej wskazać, co się w niej dzieje⁹. Świadczyć to może o tym, że ma ona ugruntowaną pozycję wśród mieszkańców – jest im znana lub, że instytucja prowadzi skuteczne działania komunikacyjno – promocyjne. Nie

⁹ Podczas badania nie udało się nawiązać kontaktu z „zagorzałym” uczestnikiem oferty Filii, który regularnie uczestniczy w jej działaniach.

można jednak na podstawie pozyskanego materiału jasno stwierdzić czy respondenci swoje opinie formułowali odnośnie starej, czy nowej działalności. Zapytani o to, kiedy uczestniczyli w jakimś wydarzeniu, pojawiały się następujące odpowiedzi: „Kiedyś chodziłam, teraz nie”, „Jak byłem młodszy, chodziłem”.

Osoby mieszkające w najbliższym otoczeniu Ośrodka deklarowały, że czasami korzystają z jego oferty lub znają osoby, które uczestniczą w zajęciach dość regularnie: „Wnuczka tam w wakacje chodziła”; „Przjaciółki dzieci tam chodzą”, „Byłam z dziećmi we wrześniu [dopytana, czy uczestniczyła w Dniu Marzyciela, odpowiedziała] Tak, na tym dniu otwartym”.

Niektórzy mieszkańcy okolicznych rejonów, szczególnie Młocin, które są położone względnie blisko i bezpośrednio graniczą z Wólką Węglową, twierdzili, że na „Estrady” mają za daleko: „Nie, nie chodzimy tam. To kawał drogi stąd”, „To daleko. Niby spacerkiem około 40 minut, ale ja nawet nie wiem czy tam jest chodnik”. Podkreślano wielokrotnie, że Filia jest źle skomunikowana. Na przykład, aby dotrzeć komunikacją miejską z Młocin do Filii przy Estrady, de facto najwygodniejszy dojazd stanowi połączenie przez Stację Metra Młociny, skąd autobusy w kierunku Estrady odchodzą co około 30 minut. Zła komunikacja sprawia, że ostatecznie odwiedziny mieszkańców Młocin w Filii stają się wielką wyprawą.

Filia przy ulicy Estrady to właściwie jedyna taka otwarta instytucja, w której mieszkańcy mogą spełniać swoje potrzeby kulturalne. Zdaniem mieszkańców w najbliższej okolicy „nie ma nic”. Tym bardziej instytucja jest w korzystniejszej sytuacji - może być jedynym, znaczącym „graczem” w tej okolicy.

Warto również zwrócić uwagę na pojawianie się w wypowiedziach mieszkańców dzieci (wnuczka, dzieci przjaciółki, byłam z dziećmi). Po raz kolejny pozyskane dane wskazują (co często również wychodzi podczas innych niezależnych badań), że rodzice czy opiekunowie korzystają z oferty kulturalnej z powodu dzieci. Organizując dzieciom czas i zajęcia, np. przez ośrodek kultury, sami oswiają się z uczestnictwem w kulturze i ofertą - później sami też z niej korzystają.

Uczestnictwo w kulturze oraz sposoby spędzania czasu wolnego

Osoby, które deklarowały uczestnictwo w kulturze wymieniały przede wszystkim: chodzenie do kina, na koncerty, udział w zajęciach i warsztatach, w których mogą brać udział z dziećmi, spotkania z ciekawymi ludźmi, ciekawe spektakle (również te dla dzieci).

Wielu respondentów jako przyczynę, dla której nie uczestniczą w działaniach kulturalnych podawała brak czasu wolnego. Należy jednak zaznaczyć, że jest to subiektywna ocena i deklaracja. W wielu badaniach, które do tej pory przeprowadzono, takie odpowiedzi zazwyczaj

plasowały się na pierwszym miejscu. Wyniki tego rodzaju diagnoz pokazują, że generalnie osoby badane często usprawiedliwiają się brakiem czasu, bo jest to proste wytłumaczenie, z którym trudno polemizować. Gdy pytaliśmy rozmówców o to, co robią w czasie wolnym (poza pracą), okazywało się, że taki czas jednak mają, tylko zajmują go innymi aktywnościami: sporty (również indywidualne, np. bieganie), oglądanie telewizji, wyjazd na działkę, spotkania z rodziną i znajomymi itp.

Powyższa analiza wykazuje, że badani mieszkańcy mają poczucie zbyt małej ilości czasu wolnego na swoje przyjemności, ale de facto go posiadają, tylko wykorzystują na inne działania. Powyższe deklaracje nie odbiegają od ogólnopolskiej tendencji. Według badań przeprowadzonych przez Centrum Badań Opinii Społecznej: „W czasie wolnym Polacy najczęściej oglądają telewizję, przebywają z rodziną lub biernie odpoczywają, chcieliby jednak częściej wyjeżdżać za miasto, brać udział w ciekawych wydarzeniach kulturalnych lub korzystać z rozrywek w mieście”¹⁰.

Warto podkreślić, że rozmówcy po dłuższej rozmowie wyrażali chęć uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych, a dopytani sami twierdzili, że: „W sumie jakby było coś ciekawego, to poszlibyśmy całą rodziną”, „Fajnie by było mieć tutaj jakieś fajne miejsce”.

Potrzeby mieszkańców

Zdaniem mieszkańców przebadanych rejonów w najbliższym otoczeniu brakuje przede wszystkim chodników, ścieżek rowerowych, lepszej komunikacji. Z tym łączy się kilka ważnych punktów, które są istotne dla osób, które z tej przestrzeni muszą korzystać na co dzień: brak bezpiecznej drogi do szkoły/ na przystanek, problem z poruszaniem się na wózku przez osoby niepełnosprawne, niedogodności dla rodziców z dziećmi w wózkach: „To bardzo mało przyjazna przestrzeń człowiekowi”, „O nas tu wszyscy zapomnieli, widać to po drogach”.

Na kolejnym miejscu uplasowała się przestrzeń rekreacyjna: place zabaw, boiska oraz siłownie plenerowe. Wielu respondentów zwracało również uwagę, że w okolicy jest skromna oferta zajęć dodatkowych dla dzieci, zarówno tych najmłodszych (zajęcia adaptacyjne, również te dla matek z dziećmi oraz kobiet w ciąży), jak i starszych: półkolonie, albo pół zimowiska. Respondenci podkreślali, że oferta poza przedszkolna dla dzieci jest niewystarczająca. Niektórzy zdecydowanie twierdzili, że w okolicy nie ma interesującej ich oferty. Dlatego też szukają jej w innych dzielnicach lub starają się ją wypełnić innymi sposobami. Warto zaznaczyć, że możliwości spędzania wolnego czasu deklarowane przez respondentów pokrywały się z ofertą Filii przy ulicy Estrady.

¹⁰ Stasik, A., Czas wolny Polaków, Centrum Badań Opinii Społecznej, Warszawa 2010, http://www.cbos.pl/SPISKOM.POL/2010/K_133_10.PDF [data dostępu: 5.06.2017]

W trakcie badania napotkano również na tych, którzy chętnie uczestniczyliby w ofercie na miejscu: „Nie zawsze chce się jechać do centrum, jeśli w ciągu tygodnia pokonuje się tę drogę”, „Brakuje jakiś małych akcji, niekoniecznie dużych przedsięwzięć”, „Zdecydowanie [brakuje] inicjatyw od mieszkańców”. Wśród potrzeb pojawiły się konkretne pomysły/ miejsca: „Miejsca do gry w planszówki, miłe knajpki, do których chce się wracać”, „Brakuje mi pikników rodzinnych, spacerów edukacyjnych”, „Jakieś zajęcia z robotkami ręcznymi”, „O, pokazy filmów, jakieś pogadanki”, „Unikatowe zajęcia, których nie obejmują sztapowe oferty”, „Wspólne gotowanie”, „Spotkania sąsiedzkie”, „Nauka szycia”, „Rozmowy o książkach, śpiewanie i taniec”. Warto zwrócić uwagę na wypowiedzi mieszkańców, które nie odnosiły się bezpośrednio do materialnych potrzeb, ani do potrzeb względem oferty kulturalnej. Respondenci pytani o to, czego im brakuje, mówili: „Chęci zaangażowania wśród ludzi”; „Więcej wspólnej przestrzeni, w której można poprzebywać”; „Jakieś otwartości u ludzi”.

W ramach badania pojawiły się również osoby, które otwarcie deklarowały brak zainteresowania udziałem w ofercie domów kultury. Zdecydowanie mówili, że ich to nie interesuje, że mają dostęp do Internetu i jeżeli będą mieli potrzebę to z pewnością uda im się dotrzeć do informacji: „Jest tego tyle! W Warszawie jest, co robić”, „Jakbym chciał, to bym coś znalazł. Nie szukam”.

Wnioski cząstkowe ze spacerów etnograficznych:

Mocne strony:

- W najbliższym otoczeniu instytucji jest ona znana wśród mieszkańców;
- Osoby, które znają instytucję są w stanie wskazać jaką ma ofertę - ogólnie.

Słabe strony:

- W świadomości mieszkańców funkcjonują różne nazwy Filii: Dom seniora, Klub;
- Według niektórych respondentów oferta poza przedszkolna dla dzieci jest niewystarczająca;
- Żaden badany nie był w stanie zlokalizować MAL Studnia.

Szanse:

- Rodzice i osoby w wieku pracującym oraz opiekunowie korzystają z oferty kulturalnej dzięki dzieciom;
- Osoby mieszkające w najbliższym otoczeniu Filii korzystały z jej oferty lub znają osoby, które uczestniczą w zajęciach dość regularnie;
- Filia przy ulicy Estrady to właściwie jedyna taka instytucja w okolicy, w której mieszkańcy mogą spełniać swoje potrzeby kulturalne;

- Mieszkańcy mają czas wolny, tylko zajmują go innymi aktywnościami;
- Rozmówcy wyrażali chęć uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych;
- Respondenci zwracali uwagę na potrzebę miejsca do integracji mieszkańców;
- Według mieszkańców badanych rejonów brakuje oferty w zakresie zajęć dodatkowych dla dzieci, zarówno tych najmłodszych (zajęcia adaptacyjne, również te dla matek z dziećmi oraz kobiet w ciąży), jak i starszych: pólkolonie, albo pól zimowiska.

Zagrożenia:

- Mieszkańcy nie mają czasu na uczestnictwo w kulturze;
- Niektóre osoby deklarowały zdecydowany brak zainteresowania udziałem w ofercie domów kultury;
- Według mieszkańców badanych rejonów w najbliższym otoczeniu brakuje chodników, ścieżki rowerowej, lepszej komunikacji, przestrzeni rekreacyjnej: place zabaw, boiska oraz siłownie plenerowe.

III.3. Warsztaty diagnostyczne i rozmowy

W ramach realizowanych działań zrealizowano 2 warsztaty z uczestnikami oferty Filii (w dniach 13.10.2017 r. oraz 18.10.2017 r.) oraz wywiady/ rozmowy niesformalizowane podczas wydarzenia: Leć kołodo - sąsiedzkie muzykowanie z The Mleko (w dniu 16.12.2017 r.). Wszystkie działania zostały przeprowadzone w siedzibie instytucji. W każdym warsztacie wzięło udział około 10 osób w przedziale wiekowym 30 – 50 lat. Rozmowy przeprowadzono z 9 osobami w przedziale wiekowym 30 – 65 lat.

Uczestnicy warsztatów wraz z ekspertami podjęli między innymi próbę zaprojektowania idealnego domu kultury, którego wizja była podstawą do grupowej dyskusji, określenia potrzeb mieszkańców względem Filii przy ulicy Estrady 112, MAL Studnia etc. Natomiast z osobami, które uczestniczyły w sąsiedzkim muzykowaniu rozmawiano na takie tematy, jak: sposoby współtworzenia przez nich MAL Studnia, co mogą temu miejscu zaoferować (potencjał kulturotwórczy), w jaki sposób powinno się „przyciągać” nowe osoby.

Miejsca aktywności

Według respondentów w następujących lokalizacjach dokonują się różne aktywności: remiza strażacka (Laski), AWF, szkoły, ratusz bielański, domy weselne, domy seniora, Lasek Bielański, Goldoniego (główna siedziba BOK), skwery, tereny zielone, Kino letnie na Słodowcu, Cytańdela – koncerty, chór w parafii, Polana Opaleń (w lesie), czytelnie np. na Powstańców Śląskich, Przystanek Młociny – knajpa, Dom Kultury na ul. Estrady, Lasek Młociny (miejsce do

grillowania), ścieżka zdrowia, Orlik, boiska na Chomiczówce, Parafia św. Małgorzaty (Łomianki), Klub do Przodu Młociny, siłownie na świeżym powietrzu.

Mieszkańcy wskazywali na „wiejski charakter” okolicy i podkreślali, że wszyscy się tutaj znają. Uważają oni, że taka aktywność społeczna odbywa się przede wszystkim na stypach oraz weselach – według nich to jedyne miejsca/ sytuacje, gdzie mieszkańcy się spotykają.

Nieobecni...

Według uczestników oferty Filii 3 grupy osób rzadko lub wcale nie biorą udziału w działaniach instytucji. Jest to młodzież (wiek gimnazjum – studia), osoby młode – przed 30 rokiem życia oraz osoby starsze – powyżej 60 roku życia. Ponadto wskazano, że w kulturze i ofercie kulturalnej nie uczestniczą także osoby pracujące, ze względu na stres, nadmiar obowiązków, pracę, które powodują, że w inny sposób spędzają czas wolny, np. przed telewizorem.

Według respondentów młodzi raczej spędzają czas w mieście niż w okolicy - nie ma tu żadnej knajpy (choć kiedyś była), w której można by przesiadywać i się uspołeczniać. Według nich młodzież spędza dużo czasu w „Sieci” albo jeździ do centrum (także do bliższych miejsc, w których jest jakaś oferta dla młodych).

Kolejne grupy wskazane przez uczestników to osoby młode (przed 30) i starsze (powyżej 60). W przypadku pierwszej grupy, wskazywano, że najważniejszym czynnikiem jest tutaj brak dzieci. Jeżeli ktoś nie ma dzieci, to nie korzysta z takiej oferty, gdyż: „Woli iść na piwo, do pubu itd.”. Dzieciom natomiast trzeba zorganizować czas, więc idzie się z nimi do domu kultury, który ma w swojej ofercie różnorodne zajęcia. Według uczestników dorośli w ten sposób, po pierwsze, oswajają się z chodzeniem do domu kultury, a po drugie, zapoznają się z jego ofertą. Kwestia osvajania się z działalnością domów kultury jest tutaj bardzo ważna. Czasem (i to wcale nie rzadko) problemem jest to, że osoby spodziewają się, że dom kultury to jest siedlisko „kultury wysokiej”, do odbioru której oni nie mają umiejętności (w ich poczuciu). Generalnie nie wiadomo, czego można się w nim spodziewać, więc przyjdzie tam z dziećmi na zajęcia powoduje, że rodzice/ opiekunowie się przekonują, że uczestnictwo w ofercie domów kultury to nic wstydliwego/straszego/kosztownego/wymagającego. W ten sposób oswajają się z tym i sami zaczynają korzystać z oferty.

W przypadku grupy najstarszej badane osoby wskazywały na koszty. Zwracano uwagę, że niektórym starszym osobom wydaje się, że uczestnictwo jest związane z kosztami (na które ich nie stać), dlatego sami organizują się w jakąś grupę, spotykają w domu i grają w planszówki. Ktoś do tego zrobi kawę, ktoś przyniesie ciastko itd.

Dom kultury z marzeń

Wymarzony dom kultury badani umiejscowiliby w lesie/ na polanie. Według nich byłby to duży, nowoczesny budynek z basenem, boiskami sportowymi, salą koncertową (muszla), a jego oferta obejmowałaby: koncerty, czytanie poezji, kino letnie, podchody (ewentualnie survival i podchody dla dorosłych – generalnie zabawy integrujące), wspólne gotowanie (wędzenie, lokalne tradycje kulinarne), konkursy na rąbanie drewna i inne zabawy festynowo-integrujące.

Uczestnicy zdecydowanie mocniejszy nacisk kładli nie na ofertę kulturalną, ale na ofertę działań integracyjnych, społecznych, budujących wspólnotę. Przykłady proponowanych działań, jak zorganizowanie miejsca na grilla, przestrzenie do wspólnych ćwiczeń sportowych, wspólne gotowanie, mogą wynikać z istnienia silnych potrzeb budowania wspólnoty, która nie ma dostatecznej ilości miejsc do wyrażenia się i zawiązywania.

Zdecydowanie widać potrzebę działań w kierunku wspólnego robienia „czegoś”, nawet jeżeli nie przynosi to wymiernych korzyści. W trakcie warsztatów okazało się, że gdyby od uczestników miała zależeć oferta, to zawierałaby ona więcej działań rodzinno-wspólnotowo-integrujących, niż np. doskonalących umiejętności (języki), hobbystycznych czy kulturalnych (czytanie poezji).

Innymi słowy, diagnoza potrzeb wskazywała na organizowanie działań mających na celu integrację i grupowe współdziałania. Ponadto wskazywano na rodzaj lokalnego centrum inicjatyw społecznych, w którym można tworzyć fundacje i stowarzyszenia, czy organizować się w jakiś inny sposób.

Narzędzia komunikacyjno - informacyjne

Jako najbardziej efektywne narzędzia promocji uczestnicy wymienili Internet, ulotki, TV, radio, chodzenie po domach z ofertą. Dodatkowo wskazano, że dobrymi punktami mogą być okoliczne sklepy (Biedronka, Lidl). Co warto podkreślić i szczególnie wyróżnić to wskazanie przez mieszkańców liderów lokalnych, jako idealne narzędzie promocji działań Filii wewnątrz lokalnych społeczności. Podkreślali, że takie osoby są nieocenione w aktywizacji, przyciąganiu oraz konsolidacji osób niekorzystających z oferty. Mieszkańcy lokalnych liderów zdefiniowali jako osoby z autorytetem. Według nich każda grupa społeczna posiada takiego lidera i powinno się te osoby zapraszać do współpracy. Są one najczęściej zaangażowane w lokalne działania, w rozwój okolicy (np. lokalny sołtys, ale najprawdopodobniej już nie wójt, bo jest już trochę oddalony od mieszkańców). Tacy liderzy zwykle gromadzą wokół siebie mikro grupy i angażują je we wspólną pracę. Zdaniem mieszkańców udostępnienie przestrzeni liderom mogłoby spowodować, że Filia stanie się takim lokalnym miejscem spotkań, integrującym mieszkańców.

Badani wskazywali także na to, że utrzymanie grupy już korzystającej z oferty jest równie ważne, jak pozyskiwanie nowych odbiorców. A tych drugich najlepiej zapraszać osobiście: „Może trzeba im pomóc, poinformować, za rękę przyciągnąć”.

MALe według mieszkańców

Można odnieść wrażenie, że osoby, które aktywnie angażują się w działalność badanej instytucji mają potrzebę poznawania innych lub/ i lubią spędzać czas w towarzystwie. Niektórzy otwarcie deklarowali, że często lub od zawsze angażują się w działania realizowane przez różne domy kultury, że lubią poznawać nowe rzeczy i angażować się w ciekawe projekty, zajęcia.

Według niektórych rozmówców ludzie „zaczynają czuć”, że chcą się spotkać z innymi, poznać swoich najbliższych sąsiadów – „Społeczeństwo zmienia się na korzyść”. Inni z kolei przypominali i podkreślali, że zawsze będą osoby, które nie będą zainteresowane działalnością MAL-i czy domów kultury. „Szkoda energii na takie osoby” – tym cytatem można podsumować wątek, który pojawiał się kilkakrotnie w rozmowach. Natomiast zdecydowanie ważna jest promocja idei MAL-i i szerzenie wiedzy na ich temat. Według rozmówców należy mówić innym, że są takie miejsca, edukować, czym one są, gdyż ludzie mogą nie uczestniczyć w miejscach aktywności lokalnej z prostej przyczyny - nie wiedzą o nich.

Grupa docelowa objęta prezentowanym badaniem to osoby, które w zdecydowanej większości mają potrzebę uczestnictwa w miejscach aktywności lokalnej, ale dla niektórych z nich to również sprawa dość nowa. Pojawiły się opinie, że jest to temat, który musi „się jeszcze ułożyć”, ludzie muszą się oswoić z MAL-ami, które są jeszcze młode. Z punktu widzenia prowadzonych działań diagnostycznych istotnym spostrzeżeniem jest fakt, że nawet Ci aktywni uczestnicy życia Studni nie wiedzą do końca, na co „mogą sobie pozwolić” w przestrzeni Filii: „Ja nie wiem w sumie, czy mogę sobie przyjść i zrobić kawę”, „Atmosfera jest super, ale nie do końca wiem, co można”, „Chyba nie ma regulaminu”, „No raczej nie przychodzę tak po prostu. A można tak tę przestrzeń wykorzystać na co się chce?”. Dwa ostatnie cytaty zwracają uwagę na istotne kwestie. W świadomości organizatorów, również w świadomości bardziej doświadczonych aktywistów czy społeczników, sprawy związane z miejscem aktywności lokalnej są już oczywiste, stąd mogła „umknąć” edukacja od podstaw na temat idei MAL. Na podstawie przeprowadzonych badań można wnioskować, że osoby, które dopiero rozpoczynają swoją przygodę z MAL-ami potrzebują dodatkowych wskazówek i wytycznych.

Ocena Filii i MAL Studnia

Wśród wypowiedzi na temat Filii w większości pojawiały się same pozytywne opinie: „Ludzie czują się tu swobodnie”, „Tu jest magicznie, szczególnie w ostatnim czasie”, „Panuje tutaj rodzinna atmosfera”. Warto jednak zwrócić uwagę, że respondenci raczej nie stosowali podziału na Filie i MAL Studnia. Niektórzy poproszeni o osobne opisanie Filii i MAL Studnia, mieli problem z dokonaniem takiego podziału, traktując obie działalności jako jedną. Z jednej strony jest to pozytywny wniosek, natomiast z drugiej, może to nieść pewne zagrożenia – ludzie mogą się spodziewać lub nawet wymagać, aby oferta MAL Studnia była tworzona na tych samych warunkach, jak w Filii. Mogą bardziej angażować się w ofertę „gotową do realizacji”, niż tworzyć coś od podstaw, co wymaga większej energii, zaangażowania oraz czasu – a ten ostatni wydaje się produktem ekskluzywnym dla większości respondentów. Zdecydowanie warto podtrzymywać markę czy tożsamość instytucji – jako Filii Bielańskiego Ośrodka Kultury, w której panuje „MAL-owska atmosfera”. Stała oferta Filii oraz oferta MAL Studnia mogą się przenikać. Natomiast dla zespołu może to być logistycznie i organizacyjnie trudna sytuacja, która będzie generować niejasności czy problemy w angażowaniu mieszkańców w działalność MAL Studnia, którego oferta docelowo powinna być tworzona społecznie przez mieszkańców, a nie przez zespół Filii.

Co zaskakujące, uczestnicy wszystkich wydarzeń zapytani, czy angażują się w organizację oferty MAL Studnia (osobista organizacja i prowadzenie warsztatów) raczej odpowiadali, że nie, albo że dopiero mają w planach lub nie mają czasu. Pojawiały się też stwierdzenia, że odbiorcy mówią, co warto zorganizować, a zespół Filii to wdraża. To może właśnie wynikać z braku jasnego podziału pomiędzy działalnością Filii oraz MAL Studnia. Należy jednak podkreślić, że nie jest to zarzut, lecz kwestia do przeanalizowania i ustalenia, jakie są priorytety. Jak zauważyła kierowniczka MAL Studnia oraz osoby korzystające z jego oferty, same MAL-e to temat młody i wymaga oswojenia. Może dla Studni to jeszcze nie ten moment, aby przekazać organizację oferty mieszkańcom. Warto jednak mieć ten wątek na uwadze, że należy edukować mieszkańców już teraz, aby w ich świadomości tworzył się obraz MAL, oparty na ich pracy i działaniu.

W trakcie spotkań napotkano na kilka osób, które były już zachęcane przez pracowników do zorganizowania „czegoś”: „Fajnie powiedzieć innym o tym, co się wie, co się doświadczyło, albo co się zobaczyło”, „Iwonka mnie *zmusza*, żebym opowiedziała o podróżach”, „Tak, w sumie już planuję coś tam zorganizować...”. Wydaje się jednak, że jest to dość świeży temat wśród uczestników oferty Filii. Dużą popularnością cieszą się spotkania, wydarzenia rodzinne itp. Można odnieść wrażenie, że kwestia zajęciowo – warsztatowa jest nadal w fazie oswajania. Warto jednak zaznaczyć, że potencjał wśród ludzi jest, trzeba tylko dać im trochę czasu.

Wnioski cząstkowe z warsztatów i rozmów:

Mocne strony:

- W instytucji jest rodzinny, swobodny, magiczny klimat;
- Wydarzenia sąsiedzkie skupiają dużą grupę odbiorców.

Słabe strony:

- Odbiorcy nie wiedzą, „na co mogą sobie pozwolić” w ramach MAL.

Szanse:

- Uczestnikom zdecydowanie bardziej zależy na ofercie działań integracyjnych, społecznych, budujących wspólnotę niż ofercie kulturalnej;
- Efektywnymi narzędziami promocji są: Internet, ulotki, TV, radio, chodzenie po domach z ofertą, okoliczne sklepy;
- Lokalni liderzy są idealnym narzędziem promocji i aktywizacji osób nieuczestniczących w ofercie kulturalnej;
- W działaniach Filii biorą udział osoby z potencjałem kulturotwórczym oraz organizacyjnym – nie związanym stricte z konkretną zdolnością;
- Według mieszkańców wszyscy się w okolicy znają;
- Według mieszkańców oferta powinna zawierać więcej działań rodzinno – wspólnotowo – festynowo – integrujących;
- Wśród uczestników oferty są osoby z potencjałem kulturotwórczym.

Zagrożenia:

- Młodzi raczej spędzają czas w mieście niż w okolicy - nie ma tu żadnej „knajpy”, w której można by przesiadywać i się uspołeczniać;
- W kulturze i ofercie kulturalnej nie uczestniczą przede wszystkim osoby młode (wiek gimnazjum – studia);
- W kulturze i ofercie kulturalnej nie uczestniczą osoby pracujące;
- W kulturze i ofercie kulturalnej nie uczestniczą osoby przed 30 – brak dzieci, nie mają potrzeby takiej oferty;
- W kulturze i ofercie kulturalnej nie uczestniczą osoby powyżej 60 roku życia – brak środków finansowych;
- Odbiorcy są słabo/ niedostatecznie oswojeni z MAL-em;
- Mieszkańcy nie wiedzą co to jest MAL.

III.4. Ankieta

W ramach realizowanych działań opracowano i przeprowadzono ankietę wśród uczestników oferty Filii BOK przy ulicy Estrady 112. W badaniu udział wzięły 63 osoby i objęto nim następujące zajęcia: Akademia Einsteina, Angielski/hiszpański, Chór, Fitness1, Fitness2, Robotyka, Świat gliny, Angielski dorośli, Angielski dzieci/dorośli, Teatr Forum, Zumba.

Ankieta zawierała informacje na temat płci, wieku, miejsca zamieszkania respondentów oraz źródła informacji, z których najczęściej korzystają odbiorcy. Ostatecznie wyznaczono następujące rejony zamieszkania:

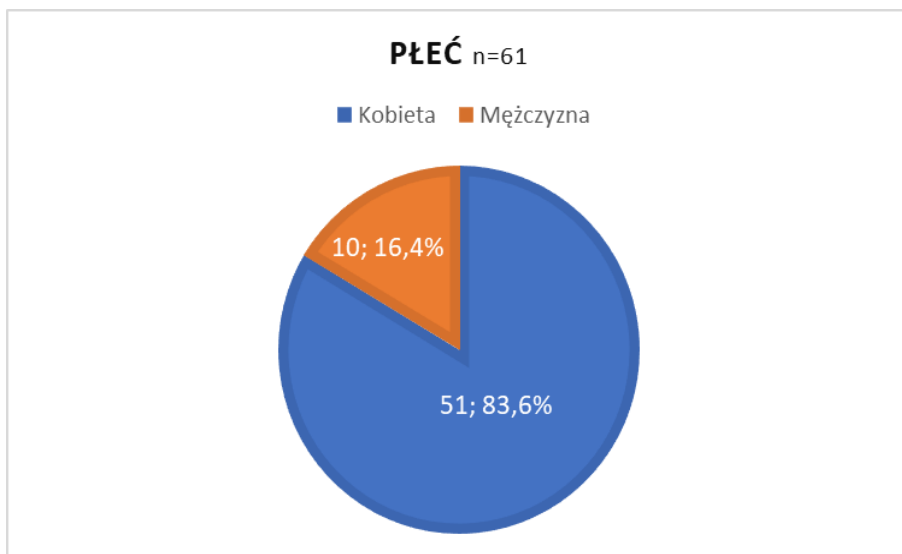
1. Wólka Węglowa
2. Młociny
3. Placówka
4. Radiowo
5. Chomiczówka
6. Huta
7. Inna część Bielany
8. Inna dzielnica Warszawy
9. Poza Warszawą: Łaski
10. Poza Warszawą: Izabelin
11. Poza Warszawą: Mościska
12. Poza Warszawą: Łomianki/Dąbrowa
13. Poza Warszawą: inne

Również po konsultacjach utworzono ostateczną listę kanałów komunikacyjno – informacyjnych:

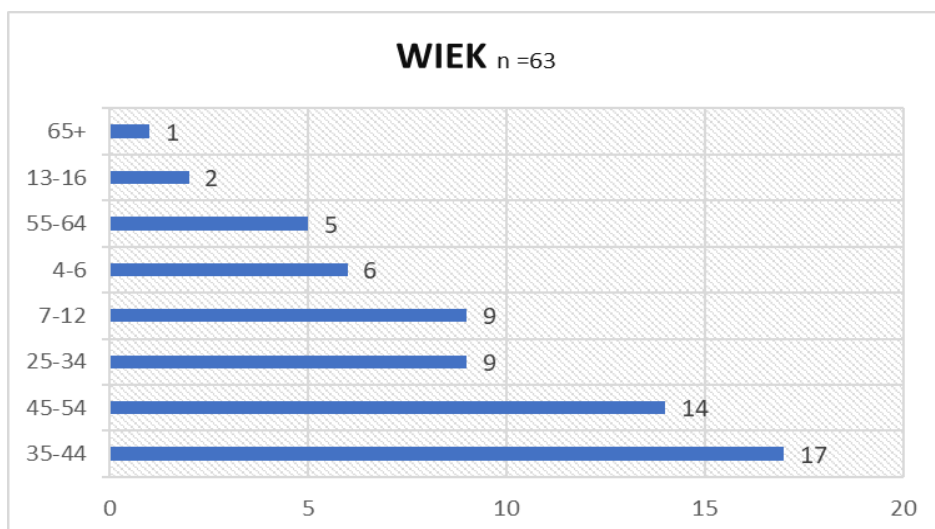
1. Informacja w MAL, w domu kultury na Estrady
2. Kontakt telefoniczny
3. Internet (strona domu kultury)
4. Facebook
5. E-mail
6. Prasa lokalna
7. Informator kulturalny
8. Plakaty
9. Ulotki
10. Centrum Informacji
11. Rodzina/znajomi
12. Urząd dzielnicy Bielany

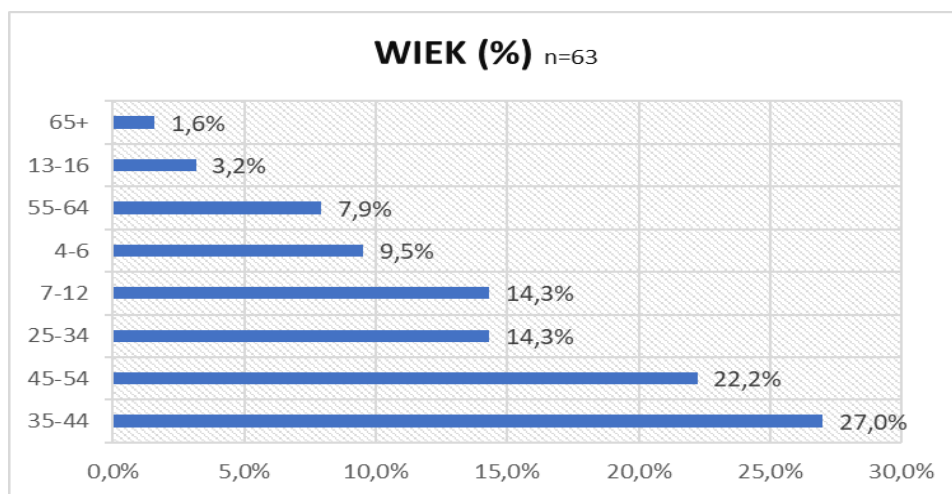
Ogólna charakterystyka badanej grupy

Na pytanie o płeć odpowiedzi udzieliło 61 z 63 ankietowanych, uczęszczających na zajęcia stałe. Zdecydowaną większość uczestników oferty kulturalnej Filii stanowią kobiety: 51 kobiet i 10 mężczyzn (83,6% vs 16,4%).

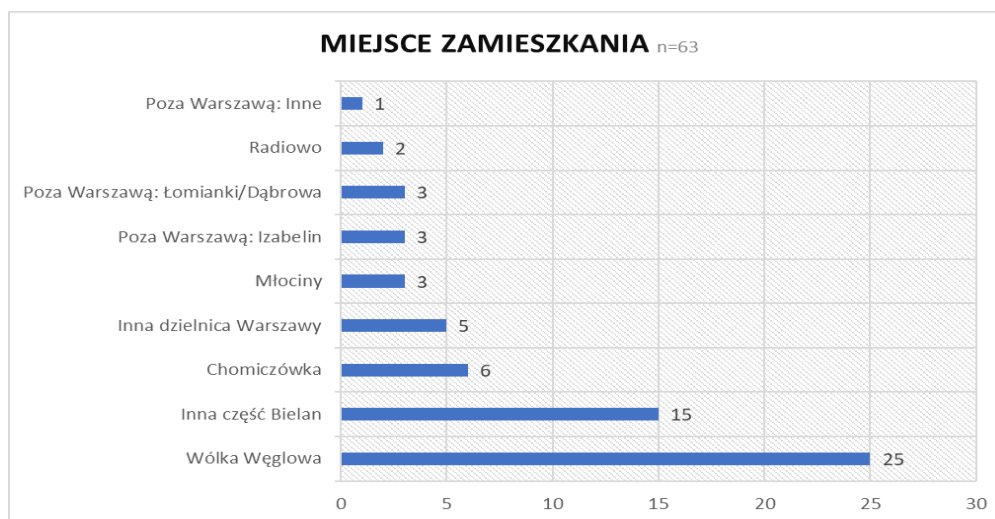

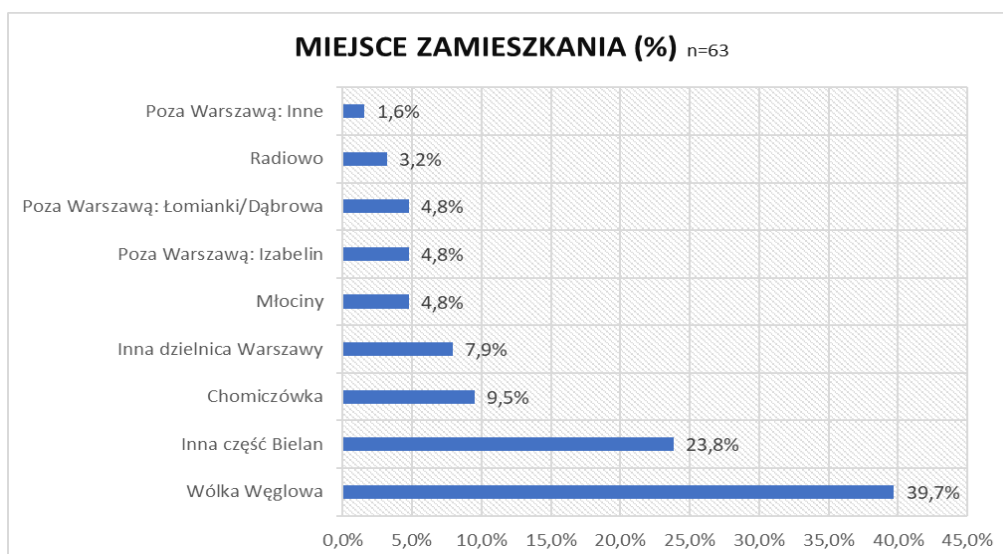
Na pytanie o wiek odpowiedzi udzieliłi wszyscy ankietowani. Zgodnie z wynikami największą grupę odbiorców stanowią osoby w wieku 35-44 lata, następnie osoby w wieku 45 – 54 lata. Reasumując, osoby w przedziale wiekowym od 35 – 54 lat stanowią połowę przebadanej grupy. Mniej więcej po środku plasują się reprezentanci 4-12, 25-34 oraz 55-64 latków. Najmniejszą grupę uczestników stanowią seniorzy oraz osoby w wieku 13-16 lat. Grupa młodzieży od 17 do 24 roku życia nie została odnotowana podczas badań ankietowych.

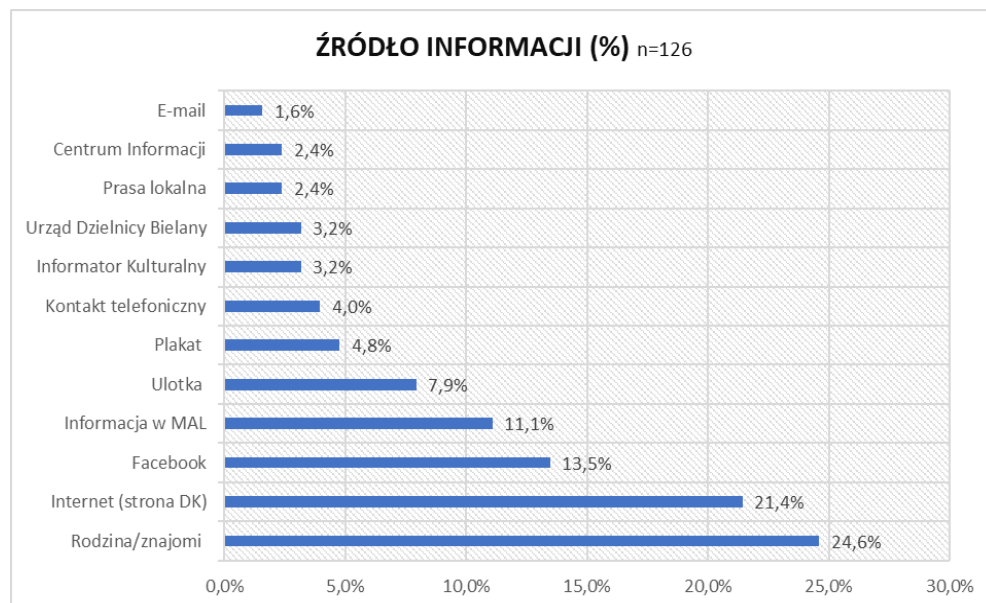
Największa grupa uczestników to mieszkańcy Wólki Węglowej, czyli najbliżsi sąsiedzi. Stanowią oni blisko 40% wszystkich ankietowanych. Warto zwrócić uwagę, że nie odnotowano osób z Placówki, a przedstawiciele Radiowa oraz Młocin stanowią łącznie niecałe 5% odbiorców oferty. Dużą grupą są przedstawiciele innych części Bielń. Mieszkańcy innej części Bielń oraz Wólki Węglowej stanowią ponad 60% przebadanej próby.

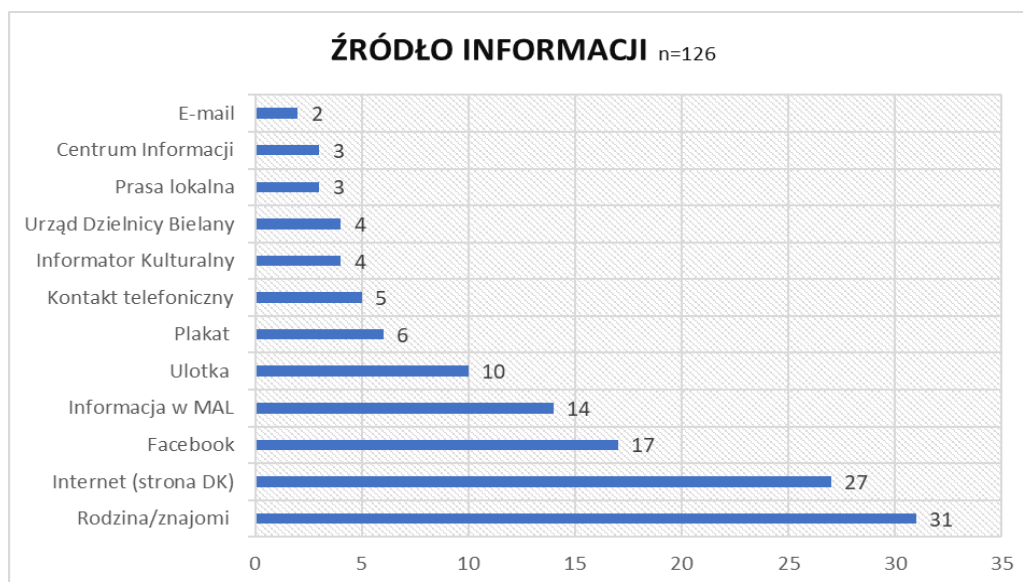

Warto zaznaczyć, że ankieta dawała możliwość zaznaczenia kilku odpowiedzi. Łącznie uzyskano 126 rekordów/ odpowiedzi. To wskazuje na to, że ankietowani korzystają z więcej niż jednego źródła informacji na temat oferty instytucji. Uczestnicy oferty przede wszystkim czerpią wiedzę z internetu: strona Filii (21,4%) oraz profil na portalu społecznościowym Facebook (14,5%) - łącznie 46%. Kolejnym źródłem zaznaczonym przez ankietowanych jest rodzina i znajomi (24,6 %). W tym przypadku warto zwrócić uwagę na tabelę, prezentującą liczbę trafnych odpowiedzi. Prawie połowa ankietowanych polega na informacji od znajomych i członków rodziny.

Mniejszym powodzeniem cieszą się następujące źródła informacji: ulotki (7,9%), plakaty (4,8%), kontakt telefoniczny (4,0%), informator kulturalny (3,2%), Urząd Dzielnicy Bielany (3,2%), prasa lokalna (2,4%), Centrum Informacji (2,4%), E-mail (1,6%).

Poniższa tabela przedstawia relację pomiędzy typem zajęć oraz miejscem zamieszkania ankietowanych. Warto zauważyć, że w większości zajęć biorą udział najbliżsi sąsiedzi Filli (7 na 11). Natomiast uwagę przykuwają również te zajęcia, w których udział biorą przede wszystkim mieszkańcy innych dzielnic Warszawy – Teatr Forum (3 osoby z innej dzielnicy; 1 osoba z Młocin).

Rodzaj zajęć a miejsce zamieszkania

Akademia Einsteina	13
Inna część Bielany	5
Chomiczówka	4
Wólka Węglowa	3
Inna dzielnica Warszawy	1
Angielski/hiszpański	4
Wólka Węglowa	3
Chomiczówka	1
Chór	7
Wólka Węglowa	4
Inna część Bielany	1
Inna dzielnica Warszawy	1
Poza Warszawą: Łomianki/Dąbrowa	1
Fitness1	14
Inna część Bielany	5
Wólka Węglowa	5

Chomiczówka	1
Poza Warszawą: Inne	1
Poza Warszawą: Izabelin	1
Radiowo	1
Fitness2	2
Poza Warszawą: Izabelin	2
Robotyka	7
Wólka Węglowa	4
Inna część Bielń	2
Poza Warszawą: Łomianki/Dąbrowa	1
Świat gliny	5
Inna część Bielń	2
Młociny	2
Radiowo	1
Tatiana dorośli	1
Poza Warszawą: Łomianki/Dąbrowa	1
Tatiana dzieci/dorośli	3
Wólka Węglowa	3
Teatr Forum	4
Inna dzielnica Warszawy	3
Młociny	1
Zumba	3
Wólka Węglowa	3
Suma końcowa	63

Wnioski cząstkowe z ankiety

Mocne strony:

- Większość uczestników oferty kulturalnej Filii stanowią kobiety;
- Największą grupę odbiorców stanowią osoby w przedziale wiekowym od 35-54 lat;
- Największa grupa uczestników oferty to mieszkańcy Wólki Węglowej;
- W ofercie bierze udział duża grupa mieszkańców innych części Bielń;
- Ankietowani korzystają z więcej niż jednego źródła informacji na temat oferty instytucji;
- Uczestnicy oferty przede wszystkim czerpią informację z internetu;
- Istotnym źródłem informacji jest rodzina i znajomi;
- W niektórych zajęciach udział biorą przede wszystkim mieszkańcy innych dzielnic Warszawy.

Słabe strony:

- Najmniej liczną grupą są seniorzy oraz osoby w wieku 13-16 lat;

- Wśród ankietowanych nie pojawili się przedstawiciele grupy wiekowej od 17 do 24 lat;
- W przebadanych zajęciach nie odnotowano mieszkańców Placówki;
- Mieszkańcy Radiowa oraz Młocin stanowią niecałe 5% odbiorców oferty;

Zagorzenia:

- W ofercie bierze udział duża grupa mieszkańców innych części Bielan.
- W niektórych zajęciach udział biorą przede wszystkim mieszkańcy innych dzielnic Warszawy.

IV. Rekomendacje

Materiał pozyskany w trakcie badań zawiera wiele ciekawych wskazówek (w niektórych przypadkach bardzo szczegółowych), które można bezpośrednio wykorzystać i wdrożyć w działalność instytucji. Zaprezentowane poniżej obszary powstały w wyniku pogrupowania poszczególnych wniosków cząstkowych z każdego badania i odnoszą się do najważniejszych i aktualnych wyzwań stojących przed instytucją.

Nieobecni...

Zgodnie z wynikami badań największą grupę uczestników oferty kulturalnej stanowią mieszkańcy Wólki Węglowej. Wyniki wskazują również, że w ofercie przeważają kobiety. Największa grupa odbiorców to osoby w przedziale wiekowym od ok. 30 do ok. 54 lat. Mieszkańcy Radziowa oraz Młocin – obszarów położonych w najbliższym sąsiedztwie Filii, stanowią niecałe 5% odbiorców, natomiast obecność mieszkańców Placówki w ogóle nie została odnotowana podczas badań ankietowych przeprowadzonych w Filii. Wyniki również dość jednoznacznie wskazują dwie grupy najmniej obecnych w działaniach Filii. Są to: młodzież oraz seniorzy.

Młodzież

Rekomendacje:

- Nawiązanie współpracy z podmiotami, które skupiają młodzież a prowadzą swoją działalność w bliskim sąsiedztwie instytucji.
- Bezpośrednie dotarcie do młodzieży i wspólne wypracowanie działań, które mogą podejmować w Filii/ MAL Studnia.
- Zaangażowanie obecnych przedstawicieli młodego pokolenia do promocji Filii wśród swoich rówieśników.

Zdecydowanie można dostrzec, że „wielkim” nieobecnym w ofercie Filii jest grupa młodzieży. Badani podkreślali, że jest to zjawisko na większą skalę. Mówili, że uczestnictwo młodzieży w skali ogólnopolskiej plasuje się na niskim poziomie. Jest to oczywiście subiektywne odczucie badanych, którzy argumentowali swoje opinie tym, że młodzież głównie „siedzi w Internecie” lub „jeździ do miasta”. Należy jednak w tym miejscu przypomnieć definicję uczestnictwa w kulturze, która obejmuje również „pisanie przez kogoś wierszy, publikowanie wpisów na blogu internetowym, tworzenie muzyki „garażowej” lub amatorskich filmików, bez zamiaru profesjonalizacji tej działalności. (...) [Dodatkowo] to wszelkie aktywności podejmowane w domu, czyli między innymi oglądanie telewizji, słuchanie radia, korzystanie z Internetu”.

Można odnieść wrażenie, że badani uczestnictwo w kulturze rozumieli w bardziej tradycyjny sposób, pomijając cały aspekt nowych technologii, które można wykorzystać. „Autorzy raportu Statystyka kultury w Polsce i Europie wskazują natomiast na fakt, że w Polsce brakuje danych statystycznych na temat kultury w internecie – wciąż za mało o nim wiemy i nie nadążamy za jego dynamiką, a z całą pewnością staje się on jednym z głównych, pozainstytucjonalnych obiegów kultury”¹¹.

Dlatego też opinie badanych mogą mijać się ze stanem faktycznym, aczkolwiek nie zmienia to faktu, że młodzieży w Filii przy ul. Estrady właściwie nie ma (to również potwierdzają pracownicy oraz dane z przeprowadzonej ankiety). Szczególnie warto podjąć odpowiednie działania w tym temacie, gdyż zgodnie z badaniem Uczestnictwa ludności w Kulturze w 2014 roku w Polsce, przeprowadzonym przez Główny Urząd Statystyczny: „We wszystkich wyszczególnionych formach działalności organizowanej przez domy i ośrodki Kultury (...). Najbardziej aktywne były osoby z najmłodszej grupy wieku – 15-24 lata (z wyjątkiem udziału w organizowanych odczytach, prelekcjach i dyskusjach) – zarówno wśród mężczyzn, jak i kobiet”¹². Warto więc przeanalizować ten temat głębiej i znaleźć odpowiedź na pytanie: Dlaczego młodzież nie uczestniczy w działaniach Filii?

Przeprowadzone badania nie wskazują jednoznacznej odpowiedzi. Można jednak przypuszczać, że na taki stan rzecz mogą składać się następujące przyczyny:

- Brak osób w tym wieku w najbliższej okolicy;
- Młodzież nie wie o istnieniu instytucji;
- Młodzież nie zna oferty Filii;
- Młodzież nie odnajduje w ofercie Filii interesującej ich tematyki;
- Młodzież nie chce uczestniczyć w działaniach domów kultury.

Zdecydowanie warto podjąć działania, które będą miały na celu propagowanie informacji na temat samej instytucji: „tu jesteśmy i zapraszamy”. Natomiast pod kątem współpracy z młodzieżą należałoby wcześniej zadbać o odpowiednią ofertę lub przekaz – skierowane do tej grupy (język, zakres tematyczny, propozycje współpracy etc.); żeby osoby potencjalnie zainteresowane uczestnictwem nie rozczarowały się na samym początku brakiem interesującej ich oferty.

Ciekawym działaniem mogłyby być warsztaty/ spotkania z młodzieżą, organizowane w szkołach, które nie miałyby na celu stricte edukacji kulturalnej lecz lepsze poznanie ich potrzeb względem Filii. Można je połączyć z większą akcją, która swoje zwieńczenie miałaby w siedzi-

¹¹ Janicka-Olejnik, E., Uczestnictwo Polaków w kulturze w świetle aktualnych raportów, Studia BAS Nr 2(46) 2016, s. 57–75, str. 73.

bie instytucji – np. wspólne wypracowanie jednego działania/ schematu współpracy gotowego do wdrożenia w instytucji, konkurs, projekt. Warto również przeprowadzić research czy w okolicznych szkołach funkcjonują kółka zainteresowań czy inne grupy nieformalne skupiające młodzież i nawiązać z nimi współpracę¹³.

Ważnym działaniem angażującym młodzież do uczestnictwa mogą być ich koleżanki oraz koledzy, które z oferty jednak korzystają (zgodnie z badaniami ankietowymi ok. 3% badanych). Jak wskazują wyniki działań badawczych, dla odbiorców ważnym kanałem pozyskiwania informacji na temat oferty Filii jest bezpośredni kontakt z rodziną i znajomymi. Warto wykorzystać ten niewielki potencjał, związany z obecnością młodych osób i zaangażować ich do propagowania informacji na temat instytucji.

Seniorzy

Rekomendacje:

- Nawiązanie współpracy z podmiotami, które skupiają seniorów a prowadzą swoją działalność w bliskim sąsiedztwie instytucji.
- Nawiązanie współpracy z aktywnymi seniorami uczestniczącymi w działaniach Klubu Seniora.
- Włączenie grupy seniorów w działania Filii poprzez wspólne zaplanowanie inicjatyw, które mogą realizować w ramach MAL.

Seniorzy to druga najmniej liczna grupa odbiorców oferty instytucji. W ankiecie odnotowano tylko jedną osobę powyżej 60 roku życia. W budynku Filii od lat funkcjonuje Klub Seniora, który regularnie organizuje swoje spotkania i wydarzenia. Nie odnotowano jednak, aby oba „podmioty” prowadziły współpracę. Natomiast warto wykorzystać bezpośredni kontakt z uczestnikami Klubu, którzy w przestrzeni Filii oraz MAL Studnia regularnie „bywają”.

Zgodnie z wynikami innych niezależnych badań seniorzy mogą stanowić interesującą i mocno angażującą się grupę odbiorców. Według raportu z badań pt.: „Po co seniorom kultura? Badania kulturalnych aktywności osób starszych”, opracowanego przez Związek Miast Polskich w partnerstwie z Centrum Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu „Regionalnym Obserwatorium Kultury” (w ramach dofinansowania ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego), 40% seniorów uważa się za osoby „tworzące kulturę” (m.in. haft i robótki ręczne, malarstwo i rysunek, śpiew, pisanie poezji lub prozy, gra na instrumencie). Według

¹² GUS, Uczestnictwo ludności w kulturze w 2014 r., str. 88.

¹³ W ramach zrealizowanych badań zmapowano podmioty, które prowadzą swoją działalność na terenie dzielnicy Bielany oraz w najbliższych okolicach instytucji. Opracowane tabele mogą stanowić punkt wyjścia do planowania współpracy z potencjalnymi partnerami.

omawianych badań co czwarta osoba w wieku seniorskim bierze udział w zajęciach zorganizowanych. Są to przede wszystkim wokalne i taneczne, następnie w plastyczne, teatralne, kabaretowe, brydżowe, fotograficzne, literackie i rękodzielnicze. W ramach badania określono miejsca, w których zazwyczaj uczestniczą seniorzy, są to przede wszystkim domy kultury, uniwersytety III wieku i kluby seniora¹⁴.

Mieszkańcy okolicznych rejonów

Rekomendacje:

- **Prowadzenie bezpośrednich działań informacyjnych w rejonach, z których odnotowano najniższą liczbę uczestników**
- **Angażować uczestników oferty do promowania działalności instytucji wśród grupy nieobecnej.**

Wśród odbiorców oferty instytucji odnotowano mieszkańców innych części Bielan, a nawet innych dzielnic Warszawy. Natomiast procent mieszkańców, angażujących się w działania Filii z najbliższych rejonów (oprócz Wólki Węglowej) jest wyjątkowo niska, a z Placówki nie odnotowano ani jednej osoby. Prowadzone spacerowe etnograficzne realizowane były przede wszystkim w tych rejonach. Według badanych ich brak uczestnictwa w działaniach MAL Studnia i Filii jest spowodowany przede wszystkim brakiem czasu oraz brakiem informacji na temat instytucji. Na pewne sprawy pracownicy nie mogą mieć wpływu (np. brak czasu mieszkańców). Natomiast mogą działaniami promocyjnymi i informacyjnymi docierać do nowych odbiorców. Warto podejmować dodatkowe działania informacyjne w tych rejonach, aby dotrzeć do tych mieszkańców, którzy mogą mieć potrzebę uczestnictwa w kulturze, a informacja do na temat instytucji do nich jeszcze nie dotarła.

Prze-Budowa wizerunku

Wnioski z badań wskazują na trzy istotne punkty, które dotyczą rozpoznawalności instytucji. Po pierwsze, instytucja i jej lokalizacja jest znana w najbliższym otoczeniu – najważniejsza grupa odbiorców. Po drugie, w świadomości mieszkańców funkcjonuje ona w obiegu lokalnym pod kilkoma formami: klub, filia, ośrodek, dom seniora, MAL. Po trzecie i ostatnie - mieszkańcy nie wiedzą co to jest MAL i na jakich zasadach funkcjonuje.

Rekomendacje:

- **Kontynuacja działań promujących działalność Filii oraz MAL Studnia.**

¹⁴ Landsberg, P., Poprawski, M., Kieliszewski, P., Mękowski, M., Gojlik, A., Kuchta, J., Brodniewicz, M., Po co seniorom kultura? Badania kulturalnych aktywności osób starszych, Poznań 2012, s. 52-56.

- Informowanie mieszkańców czym jest MAL Studnia (np. na odwrocie kolportowanych ulotek).
- Opracowanie spójnego planu rozwoju wizerunku.
- Zaangażowanie liderów lokalnych/ aktywnych mieszkańców do propagowania nowego wizerunku Filii.
- Zadbanie o znaki promujące instytucję w przestrzeni outdoor (m.in. odnowienie tablicy przy wjeździe do instytucji lub zamontowanie neonu);

Znajomość instytucji wśród najbliższych mieszkańców zdecydowanie stanowi potencjał do planowania nowych działań merytorycznych oraz informacyjnych, w tym kampanii pozyskiwania nowych odbiorców. Istotną przeszkodę może stanowić kojarzenie instytucji z jej dawną działalnością, która była realizowana w siedzibie w latach ubiegłych. Obecny zespół pracowników podejmuje kroki, które mają na celu „odczarowanie” tego miejsca i pokazanie mieszkańcom, że jest ono obecnie tworzone w myśl idei: „odbiorca jest w centrum uwagi”. Działania te warto kontynuować i wzmacniać.

Z pozyskanych danych można odnieść wrażenie, że Miejsca Aktywności Lokalnej, pomimo tego, że funkcjonują w Warszawie od wielu lat, nie są rozpoznawalne wśród mieszkańców. Wydaje się to problem na większą skalę, którego sama Filia BOK przy ul. Estrady 112 z pewnością nie rozwiąże. Warto jednak zadbać o informację i promocję idei MAL w najbliższym otoczeniu, gdyż jak wynika z badań, ludziom brakuje takich przestrzeni, w których mogliby się spotykać z innymi mieszkańcami i realizować swoje pomysły.

Organizacja pracy

W 2017 roku w instytucji nastąpiły duże zmiany kadrowe (nowa kierowniczka, nowi pracownicy zadaniowi). Zespół jest względnie „młody” i w trakcie prowadzonych badań nadal zachodziły w nim transformacje. Pomimo krótkiego stażu wspólnej pracy, pracownikom udało się nawiązać bardzo dobry kontakt ze swoimi odbiorcami, a wewnątrz zespołu panuje niesformalizowana atmosfera. W badanym przypadku zdecydowanie miejsce tworzą ludzie, a ich niesformalizowana komunikacja czy styl działania przekłada się na ogólny odbiór miejsca przez mieszkańców, którzy opisywali jego klimat jako rodzinny, swobodny, magiczny – jest to ważny element, dla którego uczestniczą w działaniach instytucji. Kierowniczka Filii na równi z innymi pracownikami zajmuje się obsługą wydarzeń i gości, każdy jest chętny do pomocy, pracownicy reagują na potrzeby odbiorców – było to widoczne szczególnie podczas badań połączonych z obserwacją uczestniczącą. Pracownicy na bieżąco odkrywają potencjał swoich uczestników i proponują im współpracę. Sami wychodzą z inicjatywami udoskonalania oferty i nowymi pomysłami, które mogą być realizowane w ramach Filii i MAL Studnia. W ocenie bada-

czy są to osoby z pasją, które mocno angażują się w swoją pracę i wspólne tworzenie miejsca.

W trakcie przeprowadzonych badań dostrzeżono jednak pewne niepokojące sygnały, które w dłuższej perspektywie mogą negatywnie wpływać na zarządzanie instytucją i realizację prowadzonej oferty. Pracownicy wskazali, że brak narzędzi przepływu informacji i jasnego podziału obowiązków w niektórych sytuacjach utrudnia im pracę (szczególnie w momentach wzmożonej aktywności). Dodatkowo zespół, który charakteryzuje wyjątkowy zapał do pracy i działania na rzecz lokalnej społeczności, często podejmuje inicjatywy spontanicznie – to może prowadzić do nawarstwiania się pracy i poczucia przesytu działań oraz nowych obowiązków.

Rekomendacje:

- Wypracowanie wspólnie z pracownikami kanałów przepływu informacji i narzędzi komunikacji wewnętrznej.
- Określenie priorytetów długoterminowych i krótkoterminowych – współpracy z mieszkańcami.

Na wstępie należy podkreślić, że pracownicy są delegowani do konkretnych działań oraz pełnią swoje funkcje zgodnie z ustaloną wcześniej listą obowiązków. Tryb pracy, który został opisany przez zespół w trakcie badań, z jednej strony wynika z ogólnego charakteru działania instytucji kultury (w której często trzeba dostosowywać się do rodzaju organizowanego wydarzenia czy potrzeb odbiorców), z drugiej z poczucia odpowiedzialności za instytucję oraz uczestników jej oferty. Działalność kulturalna jest na tyle specyficzna i często nieprzewidywalna, że warto wspierać się narzędziami, które ułatwiają pracę całego zespołu, pomagają lepiej organizować podejmowane działania. Zdecydowanie nie powinno się tworzyć sztucznych planów czy też ingerować w już nawiązane, niesformalizowane relacje oraz spontaniczne angażowanie się w nowe pomysły. Warto jednak wypracować i wdrożyć narzędzia/ metody, które będą wspierać cały zespół - szczególnie w momentach bardziej intensywnej pracy; zanim ich brak zacznie bezpośrednio wpływać na uczestników i ich opinie na temat instytucji.

Warto podkreślić, że „spontaniczny” tryb pracy odnośnie współpracy z mieszkańcami jest ważnym elementem tworzenia więzi i budowania atmosfery – mieszkańcy mają poczucie wpływu na instytucję, a ich prośby są wysłuchiwane i wdrażane. Jest to ważny aspekt budowania marki instytucji, jako niesformalizowanej i otwartej na odbiorców. Warto jednak wypracować pewne priorytety, ramy współpracy, czy też umiejętnie stawiać granice, aby nie dopuścić do sytuacji, że na zespół będą „spadać” kolejne działania, których fizycznie nie będą mogli zrealizować. Zdecydowanie nie można doprowadzić do sytuacji, że dawane uczestni-

kom obietnice nie będą dotrzymywane – ostatecznie może ich to zniechęcić do udziału w działaniach Filii.

Aktywność mieszkańców – potencjał i bariery.

Przeprowadzone działania badawcze wskazują na kilka ważnych punktów, które mają zdecydowany wpływ na formułę funkcjonowania MAL Studnia. Po pierwsze, obecność w jednym budynku oferty zarówno „domu kultury”, jak i miejsca aktywności lokalnej może wprowadzać pewną dezorientację. Po drugie, działania podejmowane w ramach MAL, zgodnie z jego charakterystyką, realizowane są na innych zasadach niż stała oferta instytucji. Po trzecie, specyfika miejsc aktywności lokalnej wymaga innego podejścia, chociażby do metod organizacji zajęć i ich promocji czy kontaktu z mieszkańcami. Ostatni punkt dotyczy zgłaszanego przez pracowników Filii braku środków finansowych na realizację wszystkich zgłoszonych/ planowanych razem z mieszkańcami działań.

Warto zaznaczyć, że oferta instytucji przeszła dużą transformację w 2017 roku. Mieszkańcy widzą i „czują” te zmiany: „To miejsce odżyło”, „Tu panuje taka fajna atmosfera, że aż się chce przychodzić” – wypowiedzi uczestników oferty. Do oferty wprowadzono również działania, które są realizowane w weekendy (zarówno w sobotę oraz niedzielę – z myślą o pracujących mieszkańcach). Również w trakcie prowadzonych badań zaobserwowano, że w grafiku pojawiają się systematycznie nowe pozycje – szczególnie w ramach działalności MAL Studnia. Oferta jest atrakcyjna, ciekawa, wyjątkowa oraz różnorodna i uwzględnia wszystkie grupy wiekowe. Według najbliższych mieszkańców instytucji jest ona jedynym miejscem w okolicy, w której mogą spełniać swoje potrzeby kulturalne. Dzięki badaniom pozyskano również istotne informacje na temat potrzeb społeczności lokalnej na temat oferty, w której chętnie brali by udział. Określone mocne strony oraz szanse stanowią duży potencjał, który należy wykorzystać.

Rekomendacje:

- Informowanie mieszkańców czym jest MAL Studnia (np. na odwrocie kolportowanych ulotek).
- Stworzenie zasad (wewnętrznych) współpracy z mieszkańcami w ramach MAL Studnia.
- Opracowanie zasad/ standardów korzystania z MAL Studnia.

W prezentowanym przypadku pomysł utworzenia miejsca aktywności lokalnej został zainicjowany przez nową „organizatorkę” tej instytucji. W odniesieniu do wniosków pozyskanych w trakcie działań badawczych był to bardzo trafny pomysł – respondenci wskazywali na brak takiego miejsca oraz wyrażali potrzebę tego typu inicjatyw na terenie Bielán. Nie można jed-

nak pominąć faktu, że inicjatywa, która nie wyszła bezpośrednio od lokalnej społeczności, potrzebuje dodatkowego czasu na zaistnienie w świadomości lokalnych mieszkańców oraz odrębnego planu komunikacyjno-promocyjnego. Inne badania przeprowadzone przez Fundację Obserwatorium wskazują, że miejsca aktywności lokalnej, które są współtworzone przez mieszkańców lub powstają z ich inicjatywy, na starcie posiadają duży kapitał i potencjał – takich osób nie trzeba mocno przekonywać do angażowania się w ich działalność czy współtworzenie oferty. W przypadku MAL Studnia droga wydaje się bardziej skomplikowana i trudniejsza - wymaga stworzenia odrębnej strategii działań i komunikacji z odbiorcami oraz czasu.

Warto również zwrócić uwagę na opinię aktywnych uczestników, którzy twierdzą, że nie są w stanie dokładnie sprecyzować „na co mogą sobie pozwolić” na terenie instytucji w ramach MAL. Czy mogą swobodnie korzystać z kuchni i jej produktów? Na jakich warunkach mogą korzystać z przestrzeni warsztatowej? Zdecydowanie warto wypracować standardy w tym temacie, aby osoby, które są już obecne w działaniach MAL Studnia, mogły lepiej wykorzystać jego potencjał i mocniej związać się z instytucją.

Rekomendacje:

- **Organizowanie wydarzeń integrujących połączonych z promocją idei MAL.**
- **Opracowanie wytycznych współpracy z aktywnymi uczestnikami MAL**
- **Opracowanie odrębnego planu promocji MAL Studnia.**
- **Organizacja regularnych spotkań dla aktywnych mieszkańców społeczności lokalnej.**

Obecność MAL Studnia łącznie z Filią BOK w jednym budynku zdecydowanie stanowi duży potencjał dla rozwoju obu działalności. Filia ma swoich stałych odbiorców, z którymi pracownicy posiadają bezpośredni i niesformalizowany kontakt – jest to dobra płaszczyzna nawiązywania współpracy w ramach MAL Studnia.

Ważną kwestią jest też sposób tworzenia oferty w ramach MAL Studnia. Można odnieść wrażenie, że obecnie pracownicy w całości przejmują inicjatywę oraz odpowiedzialność za całe zadanie oraz jego logistykę. Natomiast miejsca aktywności lokalnej działają przede wszystkim we współpracy z mieszkańcami, którzy angażują się w organizację i logistykę działania (przy wsparciu instytucji), zajmują się ich promocją. Warto jednak podkreślić, że osoby, które angażują się w działalność instytucji, które nawet wyrażają chęć zorganizowania konkretnych działań w ramach MAL Studnia, uważają, że temat MAL w tym miejscu potrzebuje jeszcze czasu, aby się zaaklimatyzować. Dlatego też dobrym pomysłem mogą być regularne wydarzenia organizowane dla wszystkich (spotkania sąsiedzkie, wspólne grillowanie, spotkania okazjonalne itd.), podczas których można promować ideę MAL oraz oswajać odbiorców z jego działalnością.

Zarówno odbiorcy oferty Filii, jak i osoby, które w jej działaniach nie uczestniczą wskazywali na podobne potrzeby, związane z otaczającą ich przestrzenią. Przede wszystkim podkreślano brak dogodnej infrastruktury pieszej: brak chodników, ścieżek rowerowych. Ważnym utrudnieniem w okolicach Filii jest niebezpieczne przejście dla pieszych, które wręcz może ograniczać samodzielne uczestnictwo (przede wszystkim dzieci/ młodzieży) w działaniach instytucji – dotyczy to również innych rejonów Bielán. Zwracano również uwagę na niezbyt dogodną komunikację publiczną (autobusy kursują rzadko, brak dodatkowych linii – np. z gminy Izabelin).

Powyższe tematy mogą zaangażować dużą grupę mieszkańców, gdyż poruszają kwestie, które dotyczą całej społeczności lokalnej. Chociaż nie są one związane z działalnością kulturalną i nie powinny być sprawami priorytetowymi dla instytucji kultury, mogą być obszarem debat i wspólnych działań w ramach MAL Studnia. Może ono być miejscem, gdzie omawiane są tematy istotne dla całej społeczności – Filia może się angażować w sprawy lokalne (nie tylko kulturalne). Sam zespół instytucji również wskazywał na braki w tym obszarze twierdząc, że są to elementy, które mogą stanowić przeszkodę dla potencjalnych uczestników w dotarciu do instytucji. Dlatego z jednej strony, działania w tym kierunku powinny leżeć w interesie Filii, z drugiej, mogą zjednoczyć/ zintegrować lokalną społeczność, tym samym zaangażować ją w działalność instytucji.

Pomysłem, który warto rozważyć jest organizacja regularnych spotkań dla aktywnych mieszkańców. Mogłyby one mieć charakter roboczy i integracyjny. Byłaby to przestrzeń, w której rozmowa i dyskusja poświęcona byłby wyłącznie MAL Studnia.

Rekomendacje:

- **Zwiększenie działań promocyjnych szczególnie w rejonach, z których nie odnotowano uczestnictwa mieszkańców.**
- **Organizowanie działań o charakterze integracyjnym i wspólnotowym.**
- **Wykorzystywanie potencjału obecnych „twórców kultury” (grupy teatralne, muzyczne itd.) podczas realizowanych wydarzeń.**
- **Zaangażowanie liderów lokalnych/ aktywnych mieszkańców do pozyskiwania nowych odbiorców.**

Wnioski z działań animacyjnych, warsztatów oraz spacerów etnograficznych wskazują jednoznacznie na potrzebę organizowania wydarzeń integracyjnych, budujących wspólnotę (w mniejszym stopniu była podkreślana oferta stricte kulturalna). Uczestnicy warsztatów uważali, że w ofercie powinno być więcej działań rodzinno – wspólnotowo – festynowo – integrują-

cych. Natomiast podczas badań animacyjnych oraz spacerów etnograficznych badani wskazywali przede wszystkim na działania podejmowane wspólnie z innymi oraz na aktywności oparte na współdziałaniu z innymi mieszkańcami.

Ważnym odkryciem jest fakt, że osoby które deklarowały, że nie znają instytucji, wśród zgłaszanych potrzeb wymieniały działania, które pokrywają się z ofertą realizowaną przy ul. Estrady. Można wnioskować, że informacja na temat oferty do nich nie dociera, a stanowią oni grupę potencjalnych odbiorców. Warto przeanalizować działania informacyjne, aby dotrzeć do tych mieszkańców.

Zgodnie z wynikami badań najbliżsi mieszkańcy Filii, pomimo tego, że obecnie nie uczestniczą aktywnie w jej ofercie, są w stanie w sposób ogólny określić, jakie prowadzi ona działania, czym się zajmuje. Ta grupa osób przyznała również, że uczestniczyła w działaniach Filii (dane z badań nie wskazują jednak kiedy – przed, czy po wprowadzonych zmianach) i/ lub zna osoby, które z oferty instytucji korzystają. Wniosek ten bezpośrednio łączy się z kolejnym ważnym sygnałem, który podkreślany był przede wszystkim podczas warsztatów – wszyscy mieszkańcy Wólki Węglowej się znają. W tej sytuacji zdecydowanie należy angażować aktywnych mieszkańców do działań promocyjnych. Mogą oni przyciągnąć do instytucji swoich znajomych. Plan działań, określający metody angażowania nowych odbiorców, można wypracować właśnie z tą grupą, dodatkowo włączając do współpracy liderów lokalnych. Można również wykorzystywać organizowane wydarzenia podczas, których prezentowane będą wyniki pracy grup teatralnych, muzycznych, chóru itd. jest to zawsze dobry pretekst, aby zaprosić do instytucji „swoich gości”.

Rekomendacje:

- **Angażowanie mieszkańców w pozyskiwanie środków/ wkładu rzeczowego na rzecz realizacji działań MAL Studnia.**
- **Wsparcie edukacyjne dla najbardziej zaangażowanych mieszkańców.**
- **Wspieranie mieszkańców w organizowaniu działań przez nich proponowanych.**
- **Organizowanie praktycznych warsztatów edukacyjnych dla najbardziej aktywnych mieszkańców.**

Pracownicy nie mają problemu z pozyskiwaniem informacji na temat zdolności oraz potencjału kulturotwórczego mieszkańców oraz są w stanie zdiagnozować osoby, które swoim potencjałem mogłyby wesprzeć działalność instytucji. Również w trakcie badań uzyskano cenne informacje na temat zasobów lokalnych społeczności: zainteresowania, hobby, zdolności, które mieszkańcy chętnie zaprezentują lub wykorzystają w celu rozwijania oferty MAL Stud-

nia. Podczas badań niektóre propozycje mieszkańców zostały już wdrożone, inne są w planach lub czekają na realizację.

Na szczególną uwagę zasługuje projekt, który był inicjatywą oddolną jednego mieszkańca Wólki Węglowej dotyczący historii Wólki Węglowej. Obecnie w działania zaangażowanych jest około 20 osób oraz 4 wolontariuszy. Projekt ten zintegrował mieszkańców i przy okazji umożliwił pracownikom instytucji lepsze poznanie swoich sąsiadów oraz ich opinii na temat swojej instytucji. Działanie to obecnie może stanowić flagową inicjatywę realizowaną we współpracy z mieszkańcami i może być punktem wyjścia – „projektem trampoliną”, wokół którego można tworzyć dodatkowe działania.

W trakcie realizowanych badań mieszkańcy proponowali działania, w które z chęcią się zaangażują i wezmą w nich udział. Można jednak odnieść wrażenie, że spodziewają się oni, że organizacją, logistyką i pozyskaniem funduszy mieliby zająć się pracownicy Filii. W MAL to odbiorcy przede wszystkim powinni być odpowiedzialni za realizację działań – przy wsparciu pracowników. Takie podejście odbiorców może być spowodowane niską wiedzą na temat samej idei MAL. Może być również spowodowane sytuacją zastaną, w której to właśnie pracownicy w bardzo dużym stopniu organizują i realizują zgłaszane przez mieszkańców pomysły. Pracownicy powinni aktywować mieszkańców do działania, a nie przejmować inicjatywę i odpowiedzialność za całe zadania. Stąd bardzo ważne są działania opisane powyżej, mające na celu integrację (np. spotkania aktywnych mieszkańców) oraz ich edukację na temat idei MAL. Wypracowanie odpowiedniego podłoża do współpracy jest niezbędne, aby wspólnie tworzyć Studnię i kreować jej ofertę.

W ramach działań dla aktywnych mieszkańców można organizować np. praktyczne warsztaty i szkolenia, których tematyka byłaby związana z aktualnymi potrzebami Studni – np. warsztaty ze specjalistą ds. pozyskiwania sponsora, warsztaty z myślenia projektowego i fundraisingu. Mieszkańcy podnieśliby swoje kompetencje, a pozyskaną wiedzę mogliby wykorzystać na rzecz MAL (np. wspólnie stworzyć ofertę sponsorską i pozyskać brakujący sprzęt, materiały). Może to być również odpowiedź na zgłaszane przez pracowników problemy, związane z brakiem środków finansowych na realizację zgłaszanych inicjatyw.

Działania badawcze – bieżący monitoring i pozyskiwanie informacji.

Zrealizowane badanie było pierwszym kompleksowym działaniem tego typu wykonanym w MAL Studnia i Filii. Warto kontynuować prowadzenie działań diagnostycznych, szczególnie, że niektóre z nich nie wymagają dużego nakładu czasu czy środków finansowych - można wykorzystać wypracowane narzędzia. Dodatkowo można wprowadzić pewne modyfikacje do dzia-

łań organizacyjnych, które również umożliwią pozyskanie nowych informacji na temat odbiorców.

Rekomendacje:

- Modyfikacja formularza zapisów na zajęcia i warsztaty.
- Pozyskiwanie informacji na temat potrzeb uczestników oferty MAL Studnia.
- Prowadzenie badań ankietowych podczas każdego wydarzenia.
- Wykorzystanie ciekawych i atrakcyjnych narzędzi badań animacyjnych (np. instalacje w przestrzeni,

Warto pozyskiwać dodatkowe informacje, takie jak adres e-mail/ kod pocztowy/ miejsce zamieszkania-dzielnica w ramach prowadzenia zapisów na zajęcia oraz warsztaty. Dodatkowo w siedzibie instytucji można utworzyć „punkt”, gdzie mieszkańcy będą mogli zostawiać propozycje działań, w których chętnie wzięliby udział oraz kontakt do siebie. Natomiast działania badawcze powtarzane podczas wydarzeń cyklicznych umożliwią śledzenie zmian w grupie odbiorców (czy frekwencja wzrasta lub maleje; czy uczestniczą osoby z nowych lokalizacji czy są to cały czas przedstawiciele tych samych obszarów itd.). Badania realizowane podczas pozostałych wydarzeń umożliwią mapowanie odbiorców i śledzenie frekwencji. Pytania można modyfikować w zależności od zapotrzebowania.

Obszar badań animacyjnych zawiera wiele ciekawych propozycji, które mogą zostać wykorzystane w przestani instytucji kultury. Narzędzia mogą stanowić ciekawy element wystroju, jednocześnie można za ich pomocą zbierać dane na temat odbiorców instytucji.

Opracowanie:

Anna Pietraszko

Zespół badawczy:

Marta Karczewska

Anna Pietraszko

Michał Rauszer

Karolina Walkiewicz

Zuzanna Zaczek

Warszawa, 2017

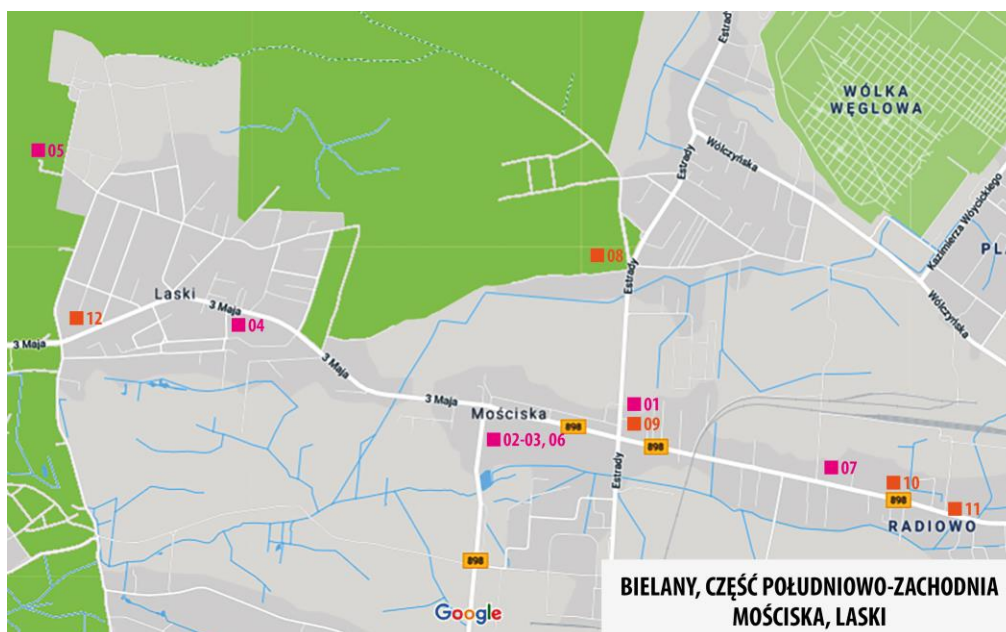
Załącznik nr 1: Mapa potencjalnych partnerów/ lokalizacji do prowadzenia działań komunikacyjno-promocyjnych.

Lp.	Nazwa podmiotu	typ np. restauracja, instytucja kultury, szkoła etc.	podstawowa działalność	adres	Nr
2	Szkoła Podstawowa nr 77 im. Wandy Zieleńczyk	szkoła podstawowa publiczna	oświatowa	ul. Samogłoska 9 , 01-980 Warszawa	1/01
3	Katolicka Szkoła Podstawowa nr 109 Fundacji Na Rzecz Rodziny im. Świętej Rodziny	szkoła podstawowa niepubliczna	oświatowa	ul. Wójcickiego 1/3 , 01-938 Warszawa	1/02
4	Społeczna Szkoła Podstawowa nr 13 im. Lotników Amerykańskich	szkoła podstawowa niepubliczna	oświatowa	ul. Wójcickiego 1/3 , 01-938 Warszawa	1/03
6	Gimnazjum Niepubliczne nr 12 z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Lotników Amerykańskich	gimnazjum niepubliczne	oświatowa	ul. Wójcickiego 1/3 , 01-938 Warszawa	1/04
8	Liceum Ogólnokształcące Niepubliczne nr 43 im. Lotników Amerykańskich	liceum ogólnokształcące niepubliczne	oświatowa	ul. Wójcickiego 1/3 , 01-938 Warszawa	1/05
13	"Motylkowa Akademia" Niepubliczny Punkt Przedszkolny przy SSP Nr 13 im. Lotników Amerykańskich	przedszkole niepubliczne	oświatowa	ul. Wójcickiego 1/3 , 01-938 Warszawa	1/06
14	Niepubliczne Przedszkole Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego	przedszkole niepubliczne	oświatowa	ul. Wójcickiego 1/3 , 01-938 Warszawa	1/07
15	Prywatne Przedszkole "Śpiewające Brzdące"	przedszkole niepubliczne	oświatowa	ul. Estrady 75 B, 01-932 Warszawa	1/08
22	Przedszkole "Radośni odkrywcy"	przedszkole niepubliczne	oświatowo-opiekuńcza	ul. Estrady 128, 01-932 Warszawa	1/09
24	Willi pod Sosną. Dom opieki	dom opieki	opiekuńcza	ul. Narciarska 15, 05 - 092 Łomianki	1/10
31	Dom Pomocy Społecznej "Leśny"	dom opieki	opiekuńcza	ul. Tułowska 3, Warszawa	1/11
23	My Polnad Irena Bieguńska	sklep z rękodziełem	rękodzieło artystyczne	ul. Narciarska 21, 05 - 092 Łomianki	1/12
25	Szkoła Florystyczna Małgorzaty Niskiej	szkoła florystyczna	edukacja zawodowa	ul. Kampinowska 22, 05 - 092 Łomianki	1/13
26	Norblin Industrial Park		magazynowo-biurowa	ul. Palisadowa 20/22, 00 - 001 Warszawa	1/14
27	Arena Wspinaczkowa Makak	klub sportowy	sport/rekreacja	ul. Palisadowa 20/22, 01 - 940 Warszawa	1/15
28	VES	usługi	organizator imprez	ul. Kabaretowa 20, 01 - 942 Warszawa	1/16
29	Dictum	usługi	dyskrybucja książek	ul. Kabaretowa 21, 01 - 942 Warszawa	1/17
30	Restauracja Gniazdo Smaku	restauracja	gastronomia	ul. Samogłoska 15, 01 - 980 Warszawa	1/18
32	Biegówki na Młocinach	usługi	sport/rekreacja	ul. Żubrowa 15a, 01 - 978 Warszawa	1/19
33	Your Deco	usługi	florystyka	ul. Linotypowa 19, 01 - 935 Warszawa	1/20

Lp.	Nazwa podmiotu	typ np. restauracja, instytucja kultury, szkoła etc.	podstawowa działalność	adres	Nr
5	Gimnazjum nr 74 im. Wojciecha Górskiego (Zespół Szkół nr 49)	gimnazjum publiczne	oświatowa	ul. L. Tolstoja 2 , 01-910 Warszawa	2/01
7	LX Liceum Ogólnokształcące im. Wojciecha Górskiego (Zespół Szkół nr 49)	liceum ogólnokształcące publiczne	oświatowa	ul. L. Tolstoja 2 , 01-910 Warszawa	2/02
9	Zespół Szkół nr 18	zespół szkół	oświatowa	ul. S. Żeromskiego 81, 01-882 Warszawa	2/03
10	Zespół Szkół nr 49	zespół szkół	oświatowa	ul. L. Tolstoja 2 , 01-910 Warszawa	2/04
11	Przedszkole nr 340 "Kasztanowego Ludka"	przedszkole publiczne	oświatowa	ul. W. Bogusławskiego 8 A, 01-923 Warszawa	2/05
12	Przedszkole nr 409 "Królestwo Maciusia I"	przedszkole publiczne	oświatowa	ul. L. Tolstoja 2, 01-910 Warszawa	2/06
16	Biblioteka nr 14 (biblioteka dla dzieci)	biblioteka	oświatowa	ul. Bogusławskiego 6 A, 01-923 Warszawa	2/07
17	Wypożyczalnia nr 15 (wypożyczalnia dla dorosłych i młodzieży)	biblioteka	oświatowa	ul. Bogusławskiego 6 A, 01-923 Warszawa	2/08
18	Żłobek Bambino	żłobek niepubliczny	oświatowo-opiekuńcza	ul. Tolstoja 1/38, Warszawa	2/09
19	Klub Rugby "Folc Sport"	klub sportowy	sport/rekreacja	ul. Arkuszowa 18, 01-934 Warszawa	2/10
21	Mia Famiglia	restauracja	gastronomia	ul. Sokratesa 9 lok.U15 Warszawa 01-909	2/11
37	Restauracja Pod Parasolami	restauracja	gastronomia	ul. Arkuszowa 42, 01 - 934 Warszawa	2/12
38	Saturn Fitness	klub sportowy	sport/rekreacja	ul. Arkuszowa 18, 01 - 934 Warszawa	2/13
39	Fit & Miś	centrum zabaw dla dzieci		ul. Arkuszowa 18, 01 - 934 Warszawa	2/14
40	Ośrodek Szkoleniowo-wypoczynkowy PKO Bank Polski	usługi	sale konferencyjne/ pokoje hotelowe	ul. Wólczyńska 133, 01 - 919 Warszawa	2/15
41	Sealart	szkoła rysunku i malarstwa		ul. Wólczyńska 55, 01 - 908 Warszawa	2/16

Lp.	Nazwa podmiotu	typ np. restauracja, instytucja kultury, szkoła etc.	podstawowa działalność	adres	Nr
1	Szkoła Filialna (podległa organizacyjnie Szkole Podstawowej nr 273)	szkoła podstawowa publiczna	oświatowa	ul. Arkuszowa 202, 01-934 Warszawa	3/01
42	ZESPÓŁ SZKÓŁ W IZABELINIE	Szkoła podstawowa publiczna	oświatowa	ul. 3 Maja 49, 05-080 Izabelin	3/02
44	Gimnazjum im. ks. Aleksandra Fedorowicza	gimnazjum publiczne	oświatowa	ul. 3 Maja 49, 05-080 Izabelin	3/03
46	Gminne Przedszkole w Laskach "Akademia"	przedszkole publiczne	oświatowa	Laski, ul. 3-go Maja 43	3/04
49	Przedszkole dla Niewidomych	przedszkole niepubliczne	oświatowa	Laski, ul. Brzozowa 75 05-080 Izabelin	3/05
54	Lektor Ośrodek Języków Obcych	szkoła językowa	oświatowa	ul. 3 Maja 49, 05-080 Izabelin	3/06
34	Gold Senior Dom	dom opieki	opiekuńcza	ul. Arkuszowa 128, 01 - 934 Warszawa	3/07
53	Gościniec pod Łosiem	restauracja	gastronomia	ul. Jodłowa 1, Mościska 05-080 Izabelin	3/08
20	UKS "Judo Sport Szkoła" JSS DRAKO (Szkola Podstawowa Nr 79)	klub sportowy	sport/rekreacja	ul. Arkuszowa 202, 01-934 Warszawa	3/09
35	Tania Drukarnia Warszawa	usługi	druk	ul. Arkuszowa 101, 01 - 934 Warszawa	3/10
36	Cukiernia Pianka	cukiernia	gastronomia	ul. Arkuszowa 73, 01 - 934 Warszawa	3/11
51	Restauracja Bartek	restauracja	gastronomia	ul. 3 Maja 48A Laski 05-080 Izabelin	3/12

Lp.	Nazwa podmiotu	typ np. restauracja, instytucja kultury, szkoła etc.	podstawowa działalność	adres	Nr
43	Szkoła podstawowa im. płka St. Królickiego (klasy I-III)	publiczna szkoła podstawowa	oświatowa	Hornówek, ul. Wojska Polskiego 5, 05-080 IZABELIN	4/01
45	Gminne Przedszkole w Izabelinie	przedszkole publiczne	oświatowa	ul. T. Kościuszki 17 05-080 IZABELIN	4/02
47	Casa dei Bambini Warsaw Montessori School	przedszkole niepubliczne	oświatowa	Hornówek, ul. Szkolna 16 05-080 Izabelin	4/03
48	Radosny Domek pod Sosnami	przedszkole niepubliczne	oświatowa	Izabelin C, ul. J. Przyłuskiego 5 05-080 IZABELIN	4/04
50	Sosnowa Szpilka	świetlica niepubliczna/klub sportowy	oświatowa	ul. Tetmajera 2 05-080 Izabelin	4/05
55	Focus. Szkoła Języków Obcych	szkoła językowa	oświatowa	ul. Jana Matejski 34, Izabelin C	4/06
56	Early Stage	szkoła językowa	oświatowa	ul. Poniatowskiego 1, 05 - 080 Izabelin C	4/07
52	Karczma Biesisko	restauracja	gastronomia	ul. Sierakowska 55 05-080 Izabelin C	4/08
57	Ochotnicza Straż Pożarna			ul. Jana Matejski 33, Izabelin C	4/09